សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រនិងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

Royal University of Law and Economic

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា

អង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូង
រាជធានី-ខេត្ត

ស្រាវជ្រាវចាប់ពីថ្ងៃទី២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២២ ដល់ថ្ងៃទី២៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២២

ស្រាវជ្រាវដោយ	សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ
និស្សិតឈ្មោះ **លោក ឈៀង ហុងសេង**	**លោក ជុំ អ៊ីម**
កញ្ញា ណុប ណាវីន	

ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ **នីតិសាស្ត្រ**	ឆ្នាំចូលសិក្សា ២០១៨
ជំនាន់ ២២	ឆ្នាំសរសេររបាយការណ៍ ២០២២

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ខ្ញុំបាទឈ្មោះ **ឈាង ហុងសេង** និងនាងខ្ញុំឈ្មោះ **ណុប ណាទីន** ជានិស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រផ្នែកនីតិសាស្ត្រ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០២២ ជំនាន់ទី២២ នៃសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច។

សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះ

លោកឪពុក និងអ្នកម្តាយ ដែលលោកទាំងពីរបានលះបង់គ្រប់យ៉ាង ទាំងកម្លាំងកាយនិងកម្លាំងចិត្តក្នុងការផ្តល់កំណើតដល់កូនៗដោយក្តីស្រលាញ់ ព្រមទាំងចំណាយពេលវេលាដោយមិនខ្លាចការ នឿយហត់ក្នុងការចិញ្ចឹមបីបាច់ មើលថែរក្សាកូនៗរហូតដល់ធំពេញវ័យ ផ្គត់ផ្គង់ទាំងការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃនឹងការ សិក្សាតាំងពីថ្នាក់បឋមរហូតដល់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រអោយមានចំណេះដឹង សម្រាប់យកមកប្រើប្រាស់ក្នុងសង្គម នេះដោយគ្មានការត្អូញត្អែរ។ ក្នុងនាមយើងខ្ញុំជាកូនរបស់លោកទាំងពីរពិតជាមានមោទនភាពណាស់ដែល បានកើតមកជាកូនរបស់លោកទាំងទ្វេ ដែលលោកតែងតែជម្រុញទឹកចិត្ត ផ្តល់កម្លាំងចិត្ត និងលើកទឹកចិត្ត ដល់ពួកយើងកន្លងមក។

យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅដល់ថ្នាក់ដឹកនាំនៃសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ព្រមទាំងលោកគ្រូ-អ្នកគ្រូ ដែលតែងតែអប់រំបណ្តុះបណ្តាលយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការសិក្សារបស់ខ្ញុំទាំងពីរនាក់កន្លងមក។

យើងខ្ញុំសូមថ្លៃអំណរគុណចំពោះ **ឯកឧត្តម លុយ ចណ្ណា** សាកលវិទ្យាធិការ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ដែលបានផ្តល់ឱកាសឱ្យយើងខ្ញុំបានចូលមកសិក្សា ស្រាវជ្រាវនៅក្នុងសាកលវិទ្យាល័យមួយនេះ ដែលធ្វើឱ្យយើងខ្ញុំមានចំណេះជំនាញផ្នែកនីតិសាស្ត្រ ដើម្បីយកទៅបម្រើការងារក្នុងសង្គមជាតិ។ ជាពិសេសយើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅម្តងទៀតចំពោះលោកសាស្ត្រាចារ្យ **ដុំ អ៊ីម** ដែលបានចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃក្នុងការជួយណែនាំបង្ហាត់បង្រៀនយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ព្រមទាំងផ្តល់ជាដំបូន្មានល្អៗក្នុងការតាក់តែងសៀវភៅនេះឡើងរួមទាំងការកែលំអរ នៅចំណុចខ្វះខាតលើអត្ថបទសារណាមួយនេះរហូតដល់ចប់ជាស្ថាពរ។

ជាចុងក្រោយយើងខ្ញុំទាំងពីរអ្នក សូមបួងសួងអស់វត្ថុស័ក្តសិទ្ធិទាំងឡាយដែលមានក្នុងលោកនេះ សូមជួយថែរក្សាដល់លោកឪពុក-អ្នកម្តាយ មានសុខភាពល្អ មានអាយុយឺនយូរជាម្លប់ត្រជាក់ដល់កូនចៅ និងលោកគ្រូ-អ្នកគ្រូ ព្រមទាំងសាស្ត្រាចារ្យ មានសុខភាពល្អ មានអាយុយឺនយូរ ជួបប្រទះតែសេចក្តីសុខសេចក្តីចម្រើន ដើម្បីអោយលោកបានបន្តចែករំលែកចំណេះដឹងល្អៗ និងបង្ហាត់បង្រៀនដល់និស្សិតជំនាន់ក្រោយៗទៀត។

ដោយសេចក្តីគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ និងដឹងគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុតពីពួកយើងទាំងពីរ។

អារម្ភកថា

ក្នុងនាមយើងខ្ញុំជានិស្សិតផ្នែកច្បាប់នៃសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្រ្ត និងវិទ្យាសាស្រ្តសេដ្ឋកិច្ច ពិតជាមានសោមនស្សរីករាយយ៉ាងក្រៃលែងដែលមានឱកាសបានចងក្រងសារណាដើម្បីបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនីតិសាស្រ្តមួយនេះ។ ក្រោយពីបានសិក្សាអស់រយៈពេល៤ឆ្នាំកន្លងមកនេះ យើងខ្ញុំបានជ្រើសរើសប្រធានបទស្តីអំពី «**អង្គភាពអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត**» មកតាក់តែងឡើងដោយមានការដឹកនាំយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ពីសំណាក់**លោកសាស្រ្តាចារ្យ ជុំ អ៊ីម** ហើយសៀវភៅមួយក្បាលនេះ គឺជាសម្មិផលនៃការខិតខំប្រឹងប្រែងសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងរៀបចំចងក្រង ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានគតិយុត្តដែលត្រូវបានដកស្រង់ពីអត្ថបទច្បាប់នានាដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងគោលបំណងលើកស្ទួយ និងអភិវឌ្ឍន៍លើវិស័យច្បាប់រួមទាំងចែករំលែកចំណេះដឹងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យច្បាប់ដល់មិត្តៗ និងប្អូនៗជំនាន់ក្រោយគ្រប់គ្នា។

យើងខ្ញុំសង្ឃឹមថាសារណាដែលយើងខ្ញុំទាំងពីរ បានសរសេរឡើងនេះនឹងក្លាយជាឯកសារមួយដែលអាចរំលែកការស្រាវជ្រាវដល់អ្នកទាំងអស់គ្នាក្នុងការស្រាវជ្រាវអត្ថបទដែលពាក់ព័ន្ធអោយកាន់តែងាយ ស្រួលជាងមុន។ យើងខ្ញុំយល់ថាការសរសេរសារណាមួយនេះ អាចមិនទាន់មានសេចក្តីពេញលេញគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយទេហើយក៏មិនទាន់បរិយាយឱ្យបានល្អិតល្អន់គ្រប់ជ្រុងជ្រោយផងដែរ។ ហេតុនេះហើយយើងខ្ញុំសូមអភ័យទោសផងដែរនូវរាល់កំហុសខុសឆ្គងទាំងឡាយដែលកើតមាន និងភាពខ្វះចន្លោះផ្សេងទៀតនៅក្នុងសារណានេះ។ យើងខ្ញុំទាំងពីរសូមស្វាគមន៍នូវរាល់មតិរិះគន់ក្នុងការស្ថាបនាទាំងឡាយពីសំណាក់ប្រិយមិត្តអ្នកអានគ្រប់រូបដើម្បីកែលម្អឲ្យស្នាដៃនេះមានអត្ថន័យ និងខ្លឹមសារត្រឹមត្រូវកាន់តែប្រសើរឡើងបន្ថែមទៀត ។

ជាទីបញ្ចប់យើងខ្ញុំទាំងពីរសូមជូនពរដល់លោកសាស្រ្តាចារ្យក៏ដូចជាមិត្តនិស្សិត និងប្រិយមិត្តអ្នក អានគ្រប់រូបជួបប្រទះតែសេចក្តីសុខ និងភាពជោគជ័យគ្រប់ភារកិច្ចទាំងឡាយអើយ៕

មាតិកា

ទំព័រ

១.សេចក្តីផ្តើម ១

ជំពូកទី១
សញ្ញាណទូទៅនៃអង្គការអយ្យការ

ផ្នែកទី១. អង្គការអយ្យការ ៤

កថាភាគទី១. អត្ថន័យនៃអង្គការអយ្យការ ៤

កថាភាគទី២. តួនាទីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ៤

១. គោលការណ៍ឋានានុក្រមនៃអង្គការអយ្យការ ៥

២. គោលការណ៍អង្គអវិភាគនៃអង្គការអយ្យការ ៦

៣. គោលការណ៍អង្គឯករាជ្យនៃអង្គការអយ្យការ ៦

៤. គោលការណ៍មិនអាចប្តឹងជិតចិត្ត ៧

៥. គោលការណ៏កាលានុវត្តភាពនៃចោទប្រកាន់ ៧

៦. គោលការណ៍នៃការមិនទទួលខុសត្រូវ ៧

កថាភាគទី៣. មុខងារអង្គការអយ្យការ ៨

១. សាលក្រមស្ថាពរចំពោះមុខ ៩

២. សាលក្រមកំបាំងមុខ ១១

កថាភាគទី៤. អំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ១២

១. ការស៊ើបអង្កេតក្នុករណីបទល្មើសជាក់ស្តែង ១៣

២. ការស៊ើបអង្កេតបឋម ១៤

ផ្នែកទី២. រចនាសម្ព័ន្ធនៃអង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត ១៦

កថាភាគទី១. គ្រប់គ្រង ១៧

កថាភាគទី២. ហិរញ្ញវត្ថុ ១៧

ជំពូកទី២
បណ្ដឹងអាជ្ញា

ផ្នែកទី១. ដំណើរការបណ្ដឹងអាជ្ញា..........១៧
កថាភាគទី១. បណ្ដឹងអាជ្ញា..........១៧
កថាភាគទី២. ចលនាបណ្ដឹងអាជ្ញាដោយអយ្យការ..........១៧
កថាភាគទី៣. ចលនាបណ្ដឹងអាជ្ញាដោយជនរងគ្រោះ..........១៨
ផ្នែកទី២. ការរលត់នៃបណ្ដឹងអាជ្ញា
កថាភាគទី១. មរណភាពនៃជនល្មើស..........១៩
កថាភាគទី២. ការផុតអាជ្ញាយុកាល..........១៩
កថាភាគទី៣. ការលើកលែងទោសជាទូទៅ..........២០
កថាភាគទី៤. និរាករណ៍នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ..........២០
កថាភាគទី៥. អាជ្ញាអស់ជំនុំ..........២០

ជំពូកទី៣
ការអនុវត្តបណ្ដឹងអាជ្ញា

ផ្នែកទី១. ជម្រើសនៃការចោទប្រកាន់..........២១
កថាភាគទី១. ការបើកធ្វើការស៊ើបសួរ..........២២
១.ការបើការស៊ើបសួរក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ..........២២
២.ការបើកការស៊ើបសួរក្នុងករណីបទមជ្ឈិម..........២៤
កថាភាគទី២. ការបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់..........២៤
កថាភាគទី៣. នីតិវិធីបង្គាប់ឱ្យចូលបង្ហាញខ្លួនភ្លាម..........២៧
ផ្នែកទី២. ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ..........៣០
កថាភាគទី១. មូលហេតុនៃការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ..........៣០
១. ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការចំពោះអំពើដែលមិនមែនជាបទល្មើស..........៣០
២. ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការចំពោះអំពើជាបទល្មើស..........៣២
២.១. មូលហេតុគត្តិយុត្តដែលនាំឱ្យតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ..........៣២
២.២. ការរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ..........៣២

កថាភាគទី២. នីតិវិធីការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ..៣៤
កថាភាគទី៣. ការធ្វើបណ្ដឹងតវ៉ាចំពោះការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការរបស់អយ្យការ..៣៥
១. ការប្ដឹងតវ៉ាទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍..៣៥
២. ឋានានុក្រមនៃអង្គការអយ្យការ..៣៥
៣. ការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅចំពោះមុខចៅក្រមស៊ើបសួរ..៣៥
កថាភាគទី៤. អនុភាពនៃការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ..៣៧
១. ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការគ្មានអាជ្ញាអស់ជំនុំទេ..៣៧
២. ការសើរើកែប្រែសេចក្ដីសម្រេចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា..៣៧
សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន..៣៨
អនុសាសន៍..៣៩
គន្ថនិទេស
ឧបសម្ព័ន្ធ

សេចក្ដីផ្ដើម

សេចក្តីផ្តើម

នៅក្នុងដំណើររឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ ដោយប្រទេសកម្ពុជាប្រកាន់យកប្រព័ន្ធច្បាប់ស៊ីវិល ដែលមានអង្គការអយ្យការជាអ្នកទទួលបន្ទុកចោទប្រកាន់អំពី បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលមានចែងនៅក្នុងក្រមនីតិព្រហ្មទណ្ឌ ដែលចូលជាធរមាន។ អយ្យការ គឺជាស្ថាប័នដែលមានតួនាទីចោទប្រកាន់ដែលមានព្រះរាជអាជ្ញាជាអ្នកសម្រេច។ រដ្ឋអាជ្ញា ឬព្រះរាជអាជ្ញា គឺដូចគ្នាប៉ុន្តែពាក្យថា អាជ្ញា គឺជាអំណាច អាស្រ័យនេះហើយបានជាព្រះរាជអាជ្ញា គឺគេប្រើសម្រាប់ប្រទេសដែលមានស្តេចសោយរាជ្យ តែបើប្រទេសគ្មានស្តេចគេហៅថា រដ្ឋអាជ្ញាតែប៉ុណ្ណោះ។ អយ្យការអមតុលាការ គឺមានន័យថា ស្ថាប័នមួយដែលមិនស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់តុលាការទេ តែជាស្ថាប័នចោទប្រកាន់ទៅលើជនណាម្នាក់ដែលប្រព្រឹត្តខុស ឬ ប្រឆាំងនឹងច្បាប់ទាក់ទងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ។ យោងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ស្តីអំពីតួនាទីអង្គការអយ្យការ បានចែងថាអង្គការអយ្យការ ធ្វើការចោទប្រកាន់ ពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ និងសន្និដ្ឋានឲ្យតុលាការអនុវត្តច្បាប់។ អង្គការអយ្យការធានាការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចខាងបទព្រហ្មទណ្ឌ ព្រមទាំងធានាយកចិត្តទុកដាក់លើការផ្សព្វផ្សាយដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួន។ [1] ត្រង់នេះហើយបានជាអយ្យការមានសិទ្ធិអំណាចប្រើប្រាស់កម្លាំងសមត្ថកិច្ចនៅតាមបណ្តាខេត្ត និងរាជធានីរួមមាន៖ នគរបាល កងរាជអាវុធហត្ថ មន្ត្រីមេព្រៃ មន្ត្រីជលផលជាដើម។ យ៉ាងណាមិញ អ្នកដឹកនាំខ្ពស់ជាងគេនៅក្នុងស្ថាប័នអយ្យការ គឺព្រះរាជអាជ្ញា ឬព្រះរាជអាជ្ញារង គេមិនហៅថា ជាប្រធានអយ្យការ ឬ ប្រធានព្រះរាជអាជ្ញានោះទេ។ ពិសេសករណីទាក់ទងនឹងរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌបើនគរបាលយុត្តិធម៌ ឬ កម្លាំងកងរាជអាវុធហត្ថចុះបង្ក្រាបបទល្មើសអ្វីមួយត្រូវតែឆ្លងយោបល់ពីព្រះរាជអាជ្ញា ដែលជាស្ថាប័នអយ្យការជាមុនសិន មានន័យថា គឺមិនអាចរំលងទៅដល់តុលាការបានទេ លើកលែងតែបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌជាក់ស្តែងដែលមន្ត្រីនគរបាលត្រូវចាប់ខ្លួនជនណាម្នាក់ ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីចាប់ជននោះហើយត្រូវតែរាយការណ៍មកព្រះរាជអាជ្ញាជាចាំបាច់ តែបើបទល្មើសមិនជាក់ស្តែងត្រូវរាយការណ៍មកព្រះរាជអាជ្ញាជាមុន។ ក្នុងការបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ចៅក្រមអយ្យការមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់កម្លាំងសាធារណៈដោយផ្ទាល់ជាជំនួយ(នគរបាលយុត្តិធម៌ ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដ៏ទៃទៀតដែលច្បាប់បានប្រគល់អំណាចឲ្យចៅក្រមអយ្យការ ត្រូវតែមានវត្តមាននៅក្នុងពេលសវនាការរឿងព្រហ្មទណ្ឌ។ ហេតុដែលនាំឲ្យចៅក្រមអយ្យការ ត្រូវតែមានវត្តមាននៅក្នុងសវនាការចំពោះរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ ព្រោះអង្គការអយ្យការមានតួនាទីជាអ្នកទទួលបន្ទុកចោទប្រកាន់នៅក្នុងរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ តាមរយៈការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា ដោយយោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ចៅក្រមអយ្យការត្រូវតែមានវត្តមាននៅក្នុងសវនាការរឿងក្តី

[1] មាត្រា ២៧ កថាខណ្ឌទី១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

ព្រហ្មទណ្ឌ[2] និងយោងតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានបញ្ញត្តិថា មានតែអង្គការអយ្យការទេ ដែលមានសិទ្ធិធ្វើបណ្ដឹងអាជ្ញា។[3]

ដូចចម្ដេចដែលហៅថា ចៅក្រមអយ្យការ?

ដោយយោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលបានចែងថាចៅក្រមអយ្យការបែងចែកជា ៣ប្រភេទគឺៈ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា អគ្គព្រះរាជអាជ្ញារង និង ព្រះរាជអាជ្ញា អមតុលាការកំពូល អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា អគ្គព្រះរាជអាជ្ញារង និងព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ព្រះរាជអាជ្ញា និងព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូង។[4]

អង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូង គឺសំដៅទៅលើចៅក្រមអយ្យការ។ ដូចគ្នានេះផងដែរព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើចំណាត់ការអ្វីមួយក្នុងនាមជាអ្នកការពារនៃផលប្រយោជន៍សង្គម ឬប្រទេសជាតិទាំងមូល មិនមែនដើម្បីបុគ្គលណាម្នាក់ ឬស្ថាប័នណាមួយទេ។ ដោយឡែកនៅក្នុងការចាត់ការសំណុំរឿង ដែលជារឿងបច្ចេកទេសនោះប្រធានតុលាការ ឬចៅក្រមមិនអាចជ្រៀតជ្រែក ឬបញ្ជាទៅខាងអយ្យការបាននោះទេ។ ចំណែកឯព្រះរាជអាជ្ញាវិញក៏មិនអាចបង្គាប់បញ្ជាឲ្យចៅក្រមធ្វើតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនដែរ។ ប្រសិនបើសេចក្ដីសម្រេចរបស់ចៅក្រម ដែលសម្រេចសេចក្ដីនោះធ្វើឲ្យព្រះរាជអាជ្ញាយល់ឃើញថាមិនសមស្របព្រះរាជអាជ្ញាមានសិទ្ធប្ដឹងទៅសាលាឧទ្ធរណ៍បានទៅលើសេចក្ដីសម្រេចនោះ។

ដូចច្នេះសរុបសេចក្ដីដោយយោងតាមការបកស្រាយខាងលើរួមមកនាំឲ្យឃើញថា នៅពេលជំនុំជម្រះក្ដីឬពេលសវនាការ មានវត្តមានមន្ត្រីទាំងពីរស្ថាប័នចូលរួម គឺស្ថាប័នតុលាការ និងស្ថាប័នអយ្យការ ដោយខាងតុលាការគេហៅថាចៅក្រមជំនុំជម្រះ រីឯចំណែកខាងអយ្យការ គេហៅថាតំណាងអយ្យការ។ ហេតុនេះហើយស្ថាប័នទាំងពីរនេះ គឺជាស្ថាប័នដែលមានតំណតភ្ជាប់ប្រាស្រ័យទាក់ទងទៅនឹងដំណើរការនីតិវិធីក្នុងដំណើររឿងក្ដីព្រហ្មទណ្ឌ ទន្ទឹមគ្នានេះដែរ ចៅក្រមអយ្យការធ្វើការចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ និងសុំឲ្យអនុវត្តច្បាប់ចំពោះមុខយុត្តាធិការស៊ើបសួរ និងយុត្តាធិការជំនុំជម្រះ អាស្រ័យហេតុនេះហើយបានជានៅតាមតុលាការគេដាក់ឈ្មោះថា សាលាដំបូង និងអយ្យការអមតុលាការជាដើម៕

---

[2] មាត្រា២៧ កថាខណ្ឌទី៣ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[3] មាត្រា១៣១ ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៩៣

[4] មាត្រា២៨ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

ជំពូកទី១

សញ្ញាណទូទៅនៃអគ្គការអយ្យការ

ជំពូកទី១
សញ្ញាណទូទៅនៃអង្គការអយ្យការ

ផ្នែកទី១. អង្គការអយ្យការ

កថាភាគទី១. អត្ថន័យនៃអង្គការអយ្យការ

អង្គការអយ្យការ ជាអង្គការដែលនៅអមសាលាជំនុំជម្រះក្តីជាន់ទាប ដែលមាននៅអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត ហៅថាអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត។ ដូចគ្នានេះដែរ អង្គការអយ្យកា គឺជាស្ថាប័នមួយសម្រាប់រដ្ឋសម្រាប់ដំណើរការបណ្តឹងសាធារណៈ ឬ បណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌ។ អង្គការអយ្យការអមសាលដំបូងរាជធានី-ខេត្ត រួមមាន: ព្រះរាជអាជ្ញា និងព្រះរាជអាជ្ញារង នៃអយ្យការអមសាលាដំបូង។

អយ្យការ គឺជាស្ថាប័នមួយដែលនៅដាច់ដោយឡែកពីតុលាការថ្វីត្បិតតែស្ថាប័ននេះនៅក្នុងបរិវេណតុលាការក៏ពិតមែនតែស្ថាប័នអយ្យការមានអ្នកដឹកនាំដោយឡែកផ្សេងពីតុលាការ។ ប៉ុន្តែ មន្ត្រីដែលបម្រើការងារនៅក្នុងស្ថាប័នទាំងពីរ នេះសុទ្ធសឹងតែជាអ្នកចេញពីសាលាចៅក្រមដូចគ្នា ដោយគ្រាន់តែឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម បែងចែកឲ្យបំពេញមុខងារផ្សេងៗគ្នា តែប៉ុណ្ណោះ។ ចៅក្រម ដែលត្រូវតែងតាំងឲ្យទៅបំពេញមុខងារនៅខាងស្ថាប័នតុលាការ ខ្លះជាចៅក្រម ខ្លះជាប្រធានតុលាការ និងខ្លះជាអនុប្រធានតុលាការ។ ចំណែក ចៅក្រមដែលត្រូវតែងតាំងឲ្យទៅបំពេញមុខងារនៅស្ថាប័នអយ្យការ ខ្លះជាព្រះរាជអាជ្ញា និងខ្លះជាព្រះរាជអាជ្ញារង។

នៅក្នុងកំឡុងពេលឡើងជំនុំជម្រះក្តី ឬ ហៅថាពេលសវនាការ ដែលមានវត្តមានមន្ត្រីទាំងពីរស្ថាប័ន គឺស្ថាប័នតុលាការ និងស្ថាប័នអយ្យការ ខាងតុលាការគេហៅថា **ចៅក្រមជំនុំជម្រះ** និងខាងអយ្យការ គេហៅថា **តំណាងអយ្យការ** មិនមែនហៅថាព្រះអាជ្ញា ឬ ព្រះរាជអាជ្ញារងនោះទេ។

ព្រះរាជអាជ្ញា គឺជាមន្ត្រីដែលស្ថិតនៅក្នុងស្ថាប័នអយ្យការ ជាអ្នកទទួលបន្ទុកស្វែងរកបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌធ្វើការចោទប្រកាន់ និងសុំឲ្យអនុវត្តច្បាប់នៅចំពោះមុខយុត្តាធិការស៊ើបសួរ និងយុត្តាធិការជំនុំជម្រះក្នុងនាមផលប្រយោជន៍សង្គម។

កថាភាគទី២. តួនាទីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា

អង្គការអយ្យការ ធ្វើការចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ និងសន្និដ្ឋានឲ្យតុលាការអនុវត្តច្បាប់។ អង្គការអយ្យការធានារ៉ាប់រងការអនុវត្តសម្រេចខាងបទព្រហ្មទណ្ឌ ព្រមទាំងធានាយកចិត្តទុកដាក់លើការផ្សព្វផ្សាយដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួន។ នៅក្នុងការបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ចៅក្រមអយ្យការមានសិទ្ធិកេណ្ឌប្រើប្រាស់កម្លាំងសាធារណៈដោយផ្ទាល់ជាជំនួយ។ ចៅក្រមអយ្យការ ត្រូវតែមានវត្តមាននៅក្នុងពេលសវនាការរឿងព្រហ្មទណ្ឌ។[5]

[5] មាត្រា ២៧ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

នៅក្នុងការអនុវត្តតួនាទីរបស់ខ្លួន អង្គការអយ្យការគោរពគោលលការណ៍ដូចខាងក្រោម៖

១. គោលការណ៍ឋានានុក្រមនៃអង្គការអយ្យការ

អង្គការអយ្យកា ជាអង្គឯកភាពដែលព្រះរាជអាជ្ញាទាំងអស់ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំ និងការត្រួតពិនិត្យតាមឋានានុក្រមរបស់ខ្លួន។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ គឺជានាយឋានានុក្រមនៃអង្គការអយ្យ ហើយអាចធ្វើអធិបញ្ញាតាមការណែនាំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅអង្គការអយ្យការគ្រប់ជាន់ថ្នាក់។ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ អាចប្ដឹងបរិហារទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ឬព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូង អំពីបទល្មើសដែលខ្លួនបានដឹង អាចធ្វើអធិបញ្ញាតាមការណែនាំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដែលត្រូវដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿងឲ្យអគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ឬព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើការចោទប្រកាន់ ឬធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានយ៉ាងណាតាមការដែលរដ្ឋមន្ត្រីយល់ឃើញថាជាការគួរ។ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ មិនអាចធ្វើអធិបញ្ញាដល់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ឬ ព្រះរាជអាជ្ញា ឲ្យតម្កល់ទុកឥតចាត់ការនូវរឿងក្ដីព្រហ្មទណ្ឌណាមួយបានឡើយ។[6] អគ្គនាយកដ្ឋានកិច្ចការអយ្យការ និងព្រហ្មទណ្ឌនៃក្រសួងយុត្តិធម៌ ជាសេនាធិការឲ្យ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌លើកិច្ចការនេះ។

អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការកំពូល អមតុលាការកំពូល គឺជានាយឋានានុក្រមនៃមហាអយ្យការ។

អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ គឺជានាយឋានានុក្រមនៃមហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍។

អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ មានអំណាចលើចៅក្រមអយ្យការទាំងអស់ ដែលស្ថិតនៅក្នុងសមត្ថកិច្ចដែនដីរបស់ខ្លួន។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា អាចធ្វើអធិបញ្ញាឲ្យចោទប្រកាន់ ឬ ក៏ចាត់ឲ្យចោទប្រកាន់ ឬ ធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានយ៉ាងណា ដែលខ្លួនយល់ឃើញថាសមស្រប។

ចៅក្រមអយ្យការ គ្រប់រូបត្រូវគោរពតាមអធិបញ្ញាថ្នាក់លើរបស់ខ្លួនតាមឋានុក្រម ប៉ុន្តែ នៅពេលសវនាការចៅក្រមអយ្យការធ្វើការកត់សំគាល់ផ្ទាល់មាត់ដោយសេរីតាមការ ដែលខ្លួនយល់ឃើញថា ស្របតាមសតិបសម្បជញ្ញៈរបស់ខ្លួន គ្មានការចោទប្រកាន់ខាងវិន័យណាមួយដែលអាចត្រូវធ្វើចំពោះចៅក្រមអយ្យការដោយសារតែវាចាររបស់ខ្លួនដែលបានបញ្ចេញនៅក្នុងពេលសវនាការទេ។[7]

ព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូង គឺជានាយឋានានុក្រមនៃអយ្យការអមសាលាដំបូង។ ព្រះរាជអាជ្ញារងទាំងអស់នៃអយ្យការអមសាលាដំបូង ត្រូវធ្វើការក្រោមការដឹកនាំ និងការទទួលខុសត្រូវរួមរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាដែលជានាយឋានានុក្រមរបស់ខ្លួន។ ព្រះរាជអាជ្ញា អាចធ្វើអធិបញ្ញាឲ្យចៅក្រមអយ្យការ(ព្រះរាជអាជ្ញារង)ធ្វើការ

[6] មាត្រា ២៩ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[7] មាត្រា ៣០ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

ចោទប្រកាន់ ចាត់ឲ្យចោទប្រកាន់ ឬ ក៏ធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានយ៉ាងណាតាមដែលខ្លួនយល់ឃើញថាជាការគួរ។ សេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់ព្រះរាជអាជ្ញារង ត្រូវតែបញ្ជូនទៅព្រះរាជអាជ្ញាពិនិត្យនៅមុនពេលសវនាការ។ ប្រសិនបើព្រះរាជអាជ្ញាមិនយល់ព្រមលើសេចក្ដីសន្និដ្ឋាននោះទេ ហើយតំណាងអយ្យការដែលជាអ្នកធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋាននោះនៅតែមិនព្រមធ្វើតាម ព្រះរាជអាជ្ញាអាចចាត់តាំងព្រះរាជអាជ្ញារងផ្សេងទៀត ឬ ចាត់តាំងខ្លួនឯងតែម្ដងឲ្យធ្វើជាតំណាងអយ្យការ នៅក្នុងពេលសវនាការនៃសាលាដំបូង។ ប៉ុន្តែ នៅក្នុងសវនាការព្រះរាជអាជ្ញារង អាចធ្វើការកត់សម្គាល់ ដោយផ្ទាល់មាត់បានដោយសេរីតាមការដែលខ្លួនយល់ឃើញថាស្របតាមសតិសម្បជញ្ញៈរបស់ខ្លួន គ្មានការចោទប្រកាន់ខាងវិន័យណាមួយដែលអាចត្រូវធ្វើចំពោះតំណាងអយ្យការ ដោយសារតែការកត់សម្គាល់ផ្ទាល់មាត់របស់ខ្លួននាពេលសវនាការខុសពីសេចក្ដីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរឡើយ។ ក្នុងករណីមានធុរៈ មានជំងឺ ឬ អវត្តមាន ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវចាត់តាំងព្រះរាជអាជ្ញារងដើម្បីជំនួសបាន។ ក្នុងករណីដែលព្រះរាជអាជ្ញាស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមិនអាចបំពេញមុខងារបាន ឬ ក្នុងករណីតំណែងព្រះរាជអាជ្ញាស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពទំនេររដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ត្រូវចាត់តាំងព្រះរាជអាជ្ញារងណាម្នាក់ឲ្យធ្វើជាព្រះរាជអាជ្ញាស្ដីទីជំនួសព្រះរាជអាជ្ញាជាផ្លូវការបាន ដើម្បីធានាដំណើរការរបស់អយ្យការអមសាលាដំបូង រហូតដល់មានការតែងតាំងព្រះរាជអាជ្ញាថ្មី។

២. គោលការណ៍អង្គអវិភាគនៃអង្គការអយ្យការ

អង្គការអយ្យការ គឺជាអង្គអវិភាគដែលតម្រូវឲ្យព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវបំពេញមុខងារនៅអង្គការអយ្យការអមសាលាជម្រះក្ដីណាមួយដែលមានកាតព្វកិច្ចរួមមុខងារដូចគ្នា និងអាចជំនួសគ្នាទៅវិញទៅមកបាន។ តាមគោលការណ៍នេះតំណាងអយ្យការច្រើនរូប អាចបន្តការងារពីគ្នាបាននៅក្នុងសំណុំរឿងតែមួយតាមការចាត់តាំងរបស់នាយឋានានុក្រម។[8]

៣. គោលការណ៍អង្គឯករាជ្យនៃអង្គការអយ្យការ

អង្គការអយ្យ គឺជាអង្គឯករាជ្យ ដែលមិនស្ថិតនៅក្រោមអំណាចនៃសាលាជម្រះក្ដីដែលខ្លួននៅអមនោះទេ។ សាលជម្រះក្ដីនេះគ្មានសិទ្ធិអំណាចត្រួតពិនិត្យកិច្ចការរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាឡើយ។ ទោះបីក្នុងករណីដែលព្រះរាជអាជ្ញាមានកំហុសឆ្គងក្នុងការបំពេញមុខងារក៏ដោយ ក៏សាលាជម្រះក្ដីមិនត្រូវចុះក្នុងសេចក្ដីសម្រេចរបស់ខ្លួនយកការស្ដីបន្ទោសអ្វីចំពោះព្រះរាជអាជ្ញាឡើយ។ ការហាមឃាត់នេះត្រូវអនុវត្តទាំងក្នុងរឿងក្ដីព្រហ្មទណ្ឌទាំងក្នុងរឿងក្ដីផ្សេងទៀត។ ប៉ុន្តែ សាលាជម្រះក្ដីអាចលើកសំណើរទៅនាយឋានានុក្រមរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា អំពីកំហុសឆ្គងរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាបាន។[9]

[8] មាត្រា ៧៥ នៃច្បាប់ស្ដីពីលក្ខន្តិកៈនៃចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញាឆ្នាំ២០១៤

[9] មាត្រា ៧៥ នៃច្បាប់ស្ដីពីលក្ខន្តិកៈនៃចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញាឆ្នាំ២០១៤

៤. គោលការណ៍មិនអាចប្ដឹងជំទាស់ចិត្ត

ការប្ដឹងដកហូតព្រះរាជអាជ្ញា ឬព្រះរាជអាជ្ញារង ក្នុងសំណុំរឿងណាមួយមិនអាចអនុវត្តបានដូចចៅក្រម អសនៈនោះទេ ព្រោះគាត់ជាម្ចាស់នៃបណ្ដឹងអាជ្ញាក្នុងនាមសង្គម យ៉ាងណាមិញ បណ្ដឹងអាជ្ញាត្រូវអនុវត្តក្នុង នាមនៃផលប្រយោជន៍ទូទៅដោយអយ្យការ។[10] ការប្ដឹងដកហូតព្រះរាជអាជ្ញា ឬព្រះរាជអាជ្ញារង ក្នុងសំណុំរឿងគឺ ពុំមានច្បាប់ណាចែងណោះទេ។ អង្គការអយ្យការដែលមានព្រះរាជអាជ្ញា និងព្រះរាជអាជ្ញារងដែលស្ថិតក្នុង តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត មិនត្រូវបានពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការប្ដឹងជិតចិត្តបានទេ ពីព្រោះព្រះ រាជអាជ្ញាធ្វើការចោទប្រកាន់ក្នុងនាមជាអ្នកតំណាងឲ្យរដ្ឋ ហើយព្រះរាជអាជ្ញាមិនតំណាងឱ្យខ្លួនឯងនោះទេ បើ ទោះបីជាព្រះរាជអាជ្ញាមានការជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងសាច់ញាតិ ឬ មានផលប្រយោជន៍ក្នុងបណ្ដឹងក៏ដោយ។ម្យ៉ាងវិញ ទៀត ទោះបីជាមានការចោទប្រកាន់របស់ព្រះរាជអាជ្ញាក៏ដោយ ក៏មិនមែនបានន័យថាបុគ្គលនោះជាជនដែល បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសនោះឡើយ។

៥. គោលការណ៍កាលានុវត្តភាពនៃចោទប្រកាន់

ក្រោយពេលដែលព្រះរាជអាជ្ញាទទួលបានសំណុំរឿងពីមន្ត្រីនគរបាលយយុត្តិធម៌ ឬ ទទួលបានបណ្ដឹង បរិហារ ឬ បណ្ដឹងទាមទារដែលខ្លួនទទួលដោយផ្ទាល់។ ព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីថ្លឹងថ្លែងអំពីចំណាត់ការលើពាក្យ បណ្ដឹង និងពាក្យបរិហាដែលខ្លួនទទួលបានដោយផ្ទាល់ ឬដែលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បញ្ជូនមក ព្រះរាអាជ្ញា សម្រេចចោទប្រកាន់ ឬ មិនចោទប្រកាន់(តម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ) មុននឹងសម្រេចព្រះរាជអាជ្ញាបើកការស៊ើប អង្កេតបឋម ឬ បង្គាប់ឲ្យស្រាវជ្រាវបន្ថែម ។ ក្នុងករណីបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរ ព្រះរាជអាជ្ញារាយការណ៍ជូនអគ្គព្រះរាជ អាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ដែលត្រូវរាយការណ៍បន្តជូនរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។[11]

៦. គោលការណ៍នៃការមិនទទួលខុសត្រូវ

ព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងនាមជាអ្នកតំណាងឲ្យរដ្ឋ ក្នុងការចោទប្រកាន់ចំពោះអង្គហេតុទាំងឡាយណាដែលគិត ថាជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ។ ក្នុងករណីខ្លះ អង្គហេតុដែលព្រះរាជអាជ្ញាបានធ្វើការចោទប្រកាន់អាចនឹងត្រូវច្រាន ចោលដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ នៅក្នុងដំណាក់កាលនៃការស៊ើបសួរ ឬ ដោយចៅក្រមជំនុំជម្រះ ប្រសិនបើអង្គ ហេតុនោះមិនមែនជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ឬ មិនមានភស្តុតាងក្នុងការដាក់បន្ទុកគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីកំណត់ធាតុផ្សំ នៃបទល្មើស។ ប្រសិនបើមានករណីនេះកើតមានឡើង ព្រះរាជអាជ្ញាមិនអាចត្រូវទទួលខុសត្រូវរាល់ការខូតខាត ទាំងឡាយដែលកើតចេញពីការសម្រេចចិត្តរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាទៅលើរឿងក្ដីដែលខ្លួនទទួលខុសត្រូវ ជាពិសេស ជនត្រូវចោទ ឬ ជនជាប់ចោទនៅក្នុងសំណុំរឿងនោះទេ។ ផ្ទុយមកវិញ គោលការណ៍នៃការមិនទទួលខុសត្រូវ នៃ

[10] មាត្រា ៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[11] មាត្រា ៤០ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

អង្គការអយ្យការនៅក្នុងការចោទប្រកាន់មិនមែនបានន័យថា ព្រះរាជអាជ្ញាអាចរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ នៅពេលដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្តកំហុសជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដោយកើតចេញពីឆន្ទៈទុច្ចរិតនៅពេលបំពេញការងាររបស់ខ្លួននោះទេ។ ហេតុនេះ ប្រសិនបើមានករណី ដែលព្រះរាជអាជ្ញាបានប្រព្រឹត្តកំហុសដែលជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយនោះ នាំឱ្យព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវតែទទួលខុសត្រូវខាងផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្ត។

កថាភាគទី៣. មុខងារអង្គការអយ្យការ

ការតំណាងអង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូង ព្រះរាជអាជ្ញា និងព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងជាតំណាងអង្គការអយ្យការអមតុលាការនេះ។

នៅក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ យោងតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ១៩៩៣ បានចែងថា "មានតែអង្គការអយ្យការទេដែលមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា" ។[12]

យោងតាមច្បាប់ស្តីពីការចាត់តាំង និងសកម្មភាពសាលាជម្រះក្តីចុះថ្ងៃទី២៩ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៣ បានចែងថាក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌក្រុមអយ្យការជាម្ចាស់នៃបណ្តឹងអាជ្ញា និងធ្វើការសន្និដ្ឋានទោសដោយតាំងខ្លួនជាគូក្តីដើមជាដរាប។[13]

យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ បានចែងបន្ថែមទៀតថា បណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវអនុវត្តក្នុងនាមនៃផលប្រយោជន៍ដោយអយ្យការ អយ្យការធ្វើការចោទប្រកាន់ពីបទព្រហ្មទណ្ឌ និងសុំឲ្យអនុវត្តច្បាប់នៅចំពោះមុខយុត្តាធិការស៊ើបសួរ និងយុត្តាធិការជំនុំជម្រះ។[14] មានន័យថាព្រះរាជអាជ្ញាជាម្ចាស់បណ្តឹងអាជ្ញា និងជាគូក្តីដើមក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌដើម្បីការពារ រក្សាសុវត្ថិភាព សណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម តាមរយៈការចោទប្រកាន់ប្រឆាំងនឹងបុគ្គលទាំងឡាយណាដែលបានរំលោភច្បាប់។

យោងតាមច្បាប់រៀបចំអង្គការតុលាការ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវតែមានវត្តមាននៅគ្រប់សវនាការទាំងអស់នៃរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ និងរឿងក្តីផ្សេងទៀតដែលច្បាប់កំណត់[15] និងផ្អែកតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានចែងបញ្ជាក់ថាក្នុងរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនេះព្រះរាជអាជ្ញាជាអ្នកប្តឹងទៅតុលាការ ហើយត្រូវតែបង្ហាញឲ្យបានច្បាស់នូវអ្វីដែលខ្លួនបានចោទប្រកាន់។ ក្នុងពេលជំនុំជម្រះតំណាងអយ្យការត្រូវចូលរួមជាចំបាច់ បើពុំដូច្នោះទេ តុលាការមិនអាចធ្វើការជំនុំជម្រះ ឬកាត់ទោសជនល្មើសបានឡើយ ។ ព្រះរាជអាជ្ញា ធ្វើការចោទប្រកាន់ខាងព្រហ្មទណ្ឌ និងសន្និដ្ឋានឱ្យមានការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ហើយព្រះរាជអាជ្ញា ក៏ធានារ៉ាប់រងការអនុវត្តន៍

---

[12] មាត្រា ១៣១ ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៩៣

[13] មាត្រា ៥ កថាខណ្ឌ២ នៃច្បាប់ស្តីពីការចាត់តាំង និងសកម្មភាពសាលាជម្រះក្តីឆ្នាំ១៩៩៣

[14] មាត្រា៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[15] មាត្រា ៨ កថាខណ្ឌ ៤ ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំអង្គការតុលាការឆ្នាំ២០១៤

សេចក្តីសម្រេចខាងព្រហ្មទណ្ឌ និងសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា សិទ្ធិអំណាចធ្វើការស៊ើបអង្កេតបឋមក្នុងករណីកើតមានបទល្មើសឧក្រិដ្ឋ ឬបទល្មើសមជ្ឈិមជាក់ស្តែង អំណាចធ្វើការចាប់ខ្លួន ការឃាត់ខ្លួន ចោទប្រកាន់ និងសិទ្ធិអំណាចច្រើនទៀតដែលច្បាប់បានផ្តល់ឲ្យ។

១. សាលក្រមស្ថាពរចំពោះមុខ

សាលក្រមចូលជាស្ថាពរ គឺមានន័យថាផុតរយៈពេលប្តឹងទាស់ និងប្តឹងឧទ្ធរណ៍ហើយ គឺមិនអាចធ្វើការកែប្រែបានឡើយ សូម្បីតែព្រះរាជអាជ្ញា ហើយតុលាការសាមីដែលចេញសាលក្រមនោះក៏មិនអាចកែប្រែសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនបានផងដែរ។

ចំពោះសាលក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ដែលចូលជាស្ថាពរហើយតម្រូវឱ្យមានការដាក់ទោសជនសង្ស័យ ឬជនត្រូវចោទទោះបីមិនមានការស្នើសុំពីភាគីដើមបណ្តឹង ក៏ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវអនុវត្តភ្លាមដែរព្រោះគាត់ជាដើមបណ្តឹងអាជ្ញា។ ការចុះអនុវត្តសាលក្រមនេះ ត្រូចបែងចែកជាពីរផ្នែក គឺៈ

សាលក្រមចំពោះមុខ ឬសាលដីកា គឺជាសាលក្រម ឬសាលដីកា ដែលសម្រេចសេចក្តីក្នុងករណីដែលជនជាប់ចោទចូលបង្ហាញខ្លួនក្នុងពេលសវនាការ។ សាលក្រម ឬសាលដីកានៅតែចំពោះមុខដដែល បើទោះបីជនជាប់ចោទចាកចេញពីបន្ទប់សវនាការភ្លាមៗក៏ដោយ។ សាលក្រម ឬសាលដីកាអាចជាចំពោះមុខផងដែរកាលណាជនជាប់ចោទត្រូវបានសួរចម្លើយនៅទីកន្លែងដែលជននោះនៅ។

សាលក្រមចំពោះមុខ ឬសាលដីកាចំពោះមុខ ស្របតាមលក្ខខណ្ឌនៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដែលនៅជាធរមាន។

យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ប្រសិនបើមូលហេតុស្ថានភាពសុខភាព ឬដោយមូលហេតុធ្ងន់ធ្ងរដែលធ្វើឲ្យជនជាប់ចោទ មិនអាចចូលទៅបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខតុលាការបានទេ ប្រធានសវនាការអាចបង្គាប់ឲ្យសួរជនជាប់ចោទ នៅទីកន្លែងដែលជននោះនៅ។ តុលាការកំណត់កាលបរិច្ឆេទសួរចម្លើយ ការសួរចម្លើយត្រូវធ្វើដោយប្រធានសវនាការ នៅចំពោះមុខព្រះរាជអាជ្ញា ក្រឡាបញ្ជី និងមេធាវីជនជាប់ចោទ លើកលែងតែជនជាប់ចោទបោះ(បង់)ចោលយ៉ាងជាក់លាក់នូវវត្តមានមេធាវីរបស់ខ្លួន ការសួរចម្លើយនេះត្រូវតែមានធ្វើកំណត់ហេតុ។[16] ចំពោះដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណី ដែលបានចូលបង្ហាញខ្លួននៅពេលសវនាការ ឬមានអ្នកតំណាងដោយត្រឹមត្រូវនោះសាលក្រម ឬ សាលដីកា ត្រូវតែជាសាលក្រម ឬសាលដីកាចំពោះមុខ។ សាលក្រម ឬ សាលដីកាចំពោះមុខដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណី និងមុខជនជាប់ចោទនេះ

[16] មាត្រា ៣០៩ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

មិនតម្រូវឲ្យមានការបញ្ជូនឡើយ (មិនចាំបាច់ជូនដំណឹងដល់សាមីជនទាំងនោះទៀតឡើយ)។ សាលក្រម ឬ សាលដីកាចំពោះមុខអាច ប្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងប្តឹងសាទុក្ខបាន។

សាលក្រមដែលត្រូវចាត់ទុកថាចំពោះមុខ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទមិនចូលមកបង្ហាញខ្លួននៅពេលសវនាការ ប៉ុន្តែសាមីខ្លួនបានដឹងអំពីដីកាបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ ឬ បានដឹងពីការកោះហៅហើយនោះសាលក្រមត្រូវចាត់ទុកថាជាសាលក្រមចំពោះមុខជនជាប់ចោទ។ សាលក្រមដែលចាត់ទុកថាចំពោះមុខនេះ ត្រូវឲ្យដំណឹងដល់ជនជាប់ចោទ សាលក្រមនេះអាចត្រូវប្តឹងឧទ្ធរណ៍បាន។ ក្នុងករណីដែលជនជាប់ចោទអវត្តមានបានបង្ហាញមូលហេតុអំពីការអវត្តមានរបស់ខ្លួន ហើយតុលាការក៏បានទទួលថាត្រឹមត្រូវនោះ តុលាការអាចលើករឿងទៅជំនុំជម្រះនៅសវនាការមួយក្រោយទៀត។[17] មានន័យថា សាលក្រម ឬសាលដីកាដែលចាត់ទុកថា ចំពោះមុខ គឺជាសាលក្រម ឬសាលដីកាដែលសម្រេចសេចក្តី ក្នុងករណីដែល នៅពេលសវនាការជនជាប់ចោទមិនបានចូលមកបង្ហាញខ្លួននៅពេលនោះទេ ប៉ុន្តែសាមីខ្លួនបានដឹងអំពីដីកាបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ ឬ បានដឹងពីការកោះហៅហើយនោះ សាលក្រម ឬ សាលដីកា ត្រូវចាត់ទុកថាចំពោះមុខជនជាប់ចោទ។ សាលក្រម ឬ សាលដីកា អាចចាត់ទុកថាចំពោះមុខនេះ ត្រូវឲ្យដំណឹងដល់ជនជាប់ចោទ ហើយអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងប្តឹងសាទុក្ខបាន។

ព្រះរាជអាជ្ញា ជាអ្នកអនុវត្តសាលក្រម ដោយក្នុងករណីចាំបាច់ព្រះរាជអាជ្ញា អាចប្រើប្រាស់កម្លាំងសាធារណៈបាន បើសាលក្រមស្ថាពរសម្រេចត្រូវផ្តន្ទាទោសជនជាប់ចោទដាក់ពន្ធនាគារ ដូច្នេះ ព្រះរាជអាជ្ញាចេញដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួនជនជាប់ចោទដាក់ពន្ធនាគារតាមអំណាចរបស់សាលក្រម ។

ករណីសាលក្រមមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ ភាគីអាចៈ

-**ប្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសាលក្រមចំពោះមុខ** មានន័យថា គឺជាការធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅនឹងសាលក្រមចំពោះមុខទៅសាលាឧទ្ធរណ៍ ដែលមានវត្តមានរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណី ជនជាប់ចោទ អ្នកតំណាង នាពេលប្រកាសសាលក្រម។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណី ពិរុទ្ធជនអាចធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជី នៃសាលាជម្រះក្តីជាន់ទាបតុលាការព្រហ្មទណ្ឌ នៃសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត ដែលបានប្រកាសសាលក្រមចំពោះមុខនោះ ដែលទទួលបន្ទុកសំណុំរឿងក្នុងរយៈពេល ០១ (មួយ) ខែ ផ្តើមគិតពីថ្ងៃប្រកាសសាលក្រម។ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ រយៈពេលប្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ព្រះរាជអាជ្ញា និងអគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ក្នុងរយៈពេល ០១ (មួយ) ខែ និងអគ្គព្រះរាជអាជ្ញានៃមហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍ អាចធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ក្នុងរយៈពេល ០៣ (បី)ខែ គិតពីថ្ងៃប្រកាស

[17] មាត្រា ៣៦១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

សាលក្រម ឬគិតពីថ្ងៃទទួលបានការជូនដំណឹងក្នុងករណីសាលដីកាចាត់ទុកថាចំពោះមុខ។[18]

២. សាលក្រមកំបាំងមុខ

សាលក្រមកំបាំងមុខ ឬសាលដីកាកំបាំងមុខ គឺជាសាលក្រម ឬសាលដីកាសម្រេចសេចក្តីមួយនៅពេលសវនាការ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទមិនចូលមកបង្ហាញខ្លួននៅពេលនោះទេ ហើយប្រសិនបើគ្មានភ័ស្តុតាងបង្ហាញឲ្យឃើញថា សាមីខ្លួនដឹងពីដីកាបញ្ជូនខ្លួនទៅជំនុំជម្រះ ឬបានដឹងអំពីការកោះហៅនោះទេ។ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទមិនចូលបង្ហាញខ្លួននៅពេលសវនាការទេ ហើយប្រសិនបើគ្មានភស្តុតាងបង្ហាញឲ្យឃើញថាសាមីខ្លួនដឹងពីដីកាបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះ ឬ បានដឹងអំពីការកោះហៅនោះទេ សាលក្រមត្រូវប្រកាសដោយកំបាំងមុខជនជាប់ចោទ។ សាលក្រមកំបាំងមុខជនជាប់ចោទ ត្រូវឲ្យដំណឹងដល់ជនជាប់ចោទនេះ។ សាលក្រមនេះអាចត្រូវប្តឹងទាស់បាន។[19] ម្យ៉ាងវិញទៀត ចំពោះបុគ្គលកោះហៅក្នុងឋានៈជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ឬជាអ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណី មិនចូលបង្ហាញខ្លួននៅពេលសវនាការ និងគ្មានអ្នកតំណាងត្រឹមត្រូវទេ សាលក្រម ឬសាលដីកាត្រូវសម្រេចដោយកំបាំងមុខដូចគ្នាទៅនឹងជនជាប់ចោទដែរ។ សាលក្រម ឬសាលដីកាកំបាំងមុខនេះ ត្រូវឲ្យដំណឹងដល់សាមីជនទាំងនោះ ហើយសាលក្រម ឬសាលដីកានេះអាចប្តឹងទាស់បាន។

សាលក្រមកំបាំមុខក៏ជាអំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាផងដែរ ក្នុងការអនុវត្តន៍សាលក្រមនេះ ហើយការអនុវត្តន៍សាលក្រមនេះវាមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នាទៅនឹងការអនុវត្តន៍សាលក្រមចំពោះមុខដែរ។ បន្ទាប់ពីទទួលសម្រង់សាលក្រមព្រហ្មទណ្ឌរួចមក ក្រឡាបញ្ជីត្រូវចុះហត្ថលេខាទទួលយកសម្រង់សាលក្រមនេះ ប្រសិនបើត្រូវផ្តន្ទាទោសឲ្យដាក់ពន្ធនាគារ នោះជាមួយសម្រង់សាលក្រមរបស់ចៅក្រមជំនុំជម្រះមកដាក់ពន្ធនាគារតាមសាលក្រម ហើយបញ្ជូនទៅស្នងការដ្ឋាននគរបាលគ្រប់ទីកន្លែងទាំងអស់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដើម្បីស្វែងរកចាប់ខ្លួនជនល្មើស។

ករណីសាលក្រមមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ ភាគីអាចះ

ចំពោះសាលក្រមកំបាំងមុខនេះគេអាចប្តឹងតាមវិធី ២ យ៉ាងគឺ ទី១.ប្តឹងទាស់ចំពោះសាលក្រមកំបាំងមុខ និងទី២.ប្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសាលក្រមកំបាំងមុខ ពិរុទ្ធជនមិនចាំបាច់ប្តឹងទាស់ក៏បានដែរ គឺគាត់អាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងសាលក្រមកំបាំងមុខនោះទៅកាន់សាលាឧទ្ធរណ៍តែម្តង ឬ ទៅតុលាការថ្នាក់លើផ្សេងទៀតដើម្បីសុំឱ្យធ្វើការសើរើ ឬជំនុំជម្រះរឿងក្តីរបស់គាត់ឡើងវិញ។

---

[18] មាត្រា ៣៨១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[19] មាត្រា៣៦២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

-ប្តឹងទាស់ចំពោះសាលក្រមកំបាំងមុខ គឺមានន័យថាតាមនីតិវិធីប្តឹងទាស់នោះ នៅពេលដែលតុលាការថ្នាក់(រាជធានី)ក្រុង ឬ ខេត្តមួយណា ឬ ចៅក្រមមួយណាដែលបានប្រកាសសាលក្រមកំបាំងមុខ ហើយនោះពិរុទ្ធជនអាចធ្វើបណ្តឹងទាស់នឹងសាលក្រមកំបាំងមុខនោះបាន និងស្នើសុំឲ្យតុលាការ ឬ ចៅក្រមនោះធ្វើការកាត់ក្តីលើសំណុំរឿងរបស់គាត់ឡើងវិញ ដោយសារតែគាត់អវត្តមាននៅពេលជំនុំជម្រះ និងនៅពេលសាកសួរដេញដោល។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ឬ អ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណី ឬ ពិរុទ្ធជន អាចធ្វើបណ្តឹងទាស់នៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីនៃសាលាជម្រះក្តីជាន់ទាប (តុលាព្រហ្មទណ្ឌនៃសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត) ដែលបានប្រកាសសាលក្រមកំបាំងមុខនោះ ដែលទទួលបន្ទុកសំណុំរឿងនោះ ក្នុងរយៈពេល ១៥ (ដប់ប្រាំ)ថ្ងៃ ផ្តើមគិតពីថ្ងៃទទួលបានការជូនដំណឹងអំពីសាលក្រមកំបាំងមុខ ឬ ពីថ្ងៃដែលបានដឹងយ៉ាងពិតប្រាកដ អំពីសាលក្រមកំបាំងមុខនេះ។

-ប្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសាលក្រមកំបាំងមុខ គឺមានន័យថា ពិរុទ្ធជនមិនចាំបាច់ប្តឹងទាស់ក៏បានដែរ គឺគាត់អាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងសាលក្រមកំបាំងមុខនោះទៅកាន់សាលាឧទ្ធរណ៍តែម្តង។

ចំពោះ ប្តឹងទាស់ចំពោះសាលក្រមកំបាំងមុខ ប្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសាលក្រមកំបាំងមុខ អ្នកមានសិទ្ធិធ្វើគឺពិរុទ្ធជន អ្នកតំណាងដោយច្បាប់កំណត់ អ្នកតំណាងដោយអាណត្តិ ឬអ្នកតំណាងពិសេស។

កថាភាគទី៤. អំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា

ព្រះរាជអាជ្ញាដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលសកម្មភាពរបស់មន្ត្រី និងភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ទាំងអស់នៅក្នុងសមត្ថកិច្ចដែនដីរបស់ខ្លួន។ ប៉ុន្តែ កាលណាអនុវត្តដីកាសម្រេចចាត់ឲ្យស៊ើបសួរជំនួស មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ។

ដោយយោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ អំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញារួមមានដូចខាងក្រោម៖

- ព្រះរាជអាជ្ញាប្រើប្រាស់អំណាចទាំងអស់ ដែលក្រមនេះទទួលស្គាល់ឲ្យដល់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងការស៊ើបអង្កេត
- ព្រះរាជអាជ្ញាអាចចុះទៅកន្លែងស៊ើបអង្កេត និងធ្វើគ្រប់ការណែនាំដែលមានប្រយោជន៍ដល់មន្ត្រី និងភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌
- ក្នុងករណីពិសេស ព្រះរាជអាជ្ញាអាចដកសិទ្ធិស៊ើបអង្កេតពីមន្ត្រី និងភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ និងរៀបជំនួសមន្ត្រី និងភ្នាក់ងារនេះ។
- ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើអធិការកិច្ចបានគ្រប់ពេលវេលា នៅអង្គភាពនគរបាលយុត្តិធម៌
- ព្រះរាជអាជ្ញាអាចចូលរួមក្នុងការស្តាប់ចម្លើយ អាចត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តវិធានការឃាត់ខ្លួន ជាពិសេសគឺការគោរពទម្រង់ច្បាប់ និងការកាន់កាប់កន្លែងឃាត់ខ្លួន។

- អំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញារង ដែលស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ប្រើប្រាស់អំណាចទាំងអស់ដែលព្រះរាជអាជ្ញាមាន ក្នុងការស្រាវជ្រាវ និងការចោទប្រកាន់បទល្មើស។[20]

យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ សមត្ថកិច្ចតាមដែនដីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាមានដូចតទៅ៖

- ព្រះរាជអាជ្ញានៃទីកន្លែងដែលមានការប្រព្រឹត្តបទល្មើស
- ព្រះរាជអាជ្ញានៃទីលំនៅរបស់ជនដែលសង្ស័យថា បានប្រព្រឹត្តបទល្មើស
- ព្រះរាជអាជ្ញានៃទីកន្លែងចាប់ខ្លួនដែលត្រូវបានសង្ស័យថា បានប្រព្រឹត្តបទល្មើស។[21]

១. ការស៊ើបអង្កេតក្នុងករណីបទល្មើសជាក់ស្តែង

និយមន័យ បទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងគឺ៖ បទល្មើសដែលកំពុងប្រព្រឹត្ត បទល្មើសដែលទើបប្រព្រឹត្តរួច។[22]

ត្រូវចាត់ទុកថាជា បទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងដែរ កាលណានៅក្រោយពេលមានបទល្មើសចប់បន្តិចមក៖

- ជនដែលគេសង្ស័យ ត្រូវបានសាធារណៈជនស្រែកដេញប្រជាប់ចាប់ប្រកីង
- បុគ្គលដែលគេត្រូវរកឃើញមានវត្ថុ ឬ មានស្លាកស្នាម ឬ តម្រុយច្បាស់លាស់ហើយស៊ីសង្វាក់ផ្សេងទៀត ដែលនាំឲ្យគេសន្និដ្ឋានបានថាបុគ្គលនោះបានប្រព្រឹត្ត ឬបានចូលរួមប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

ក្នុងករណីបទល្មើស ឧក្រិដ្ឋជាក់ស្តែង ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវរាយការណ៍ភ្លាមជូនព្រះរាជអាជ្ញា។[23] ថេរវេលានៃការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែងមិនអាចលើសពី ៧ (ប្រាំពីរ) ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ កិច្ចស៊ើបអង្កេតត្រូវប្រព្រឹត្តទៅជាប់ជានិច្ចនៅក្នុងថេរវេលានេះ។ ប្រសិនបើការស៊ើបអង្កេតមិនបានបញ្ចប់ក្នុងរយៈពេល ៧ (ប្រាំពីរ)ថ្ងៃនោះទេ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវស្នើសុំយោបល់ពីព្រះរាជអាជ្ញា។[24] បុគ្គលទាំងឡាយដែលមានសមត្ថកិច្ចស៊ើបអង្កេតរួមមានៈ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ចៅក្រមខាងអយ្យការក្រឡាបញ្ជី និងក្រុមកងរាជអាវុធហត្ថ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើការឆែកឆេរបាន ក្នុងករណីទទួលជាបឋមនូវការអនុញ្ញាតពីព្រះរាជអាជ្ញាទោះបីជាការអនុញ្ញាតដោយផ្ទាល់មាត់ក៏ដោយ។[25]

---

[20] មាត្រា៣៧ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧។

[21] មាត្រា៣៨ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧។

[22] មាត្រា ៨៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[23] មាត្រា ៨៩ កថាខណ្ឌទី ១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[24] មាត្រា ១០៦ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[25] មាត្រា ៩១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

ការប្រព្រឹត្តទៅនៃការការឆែកឆេរក្នុងករណីស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែងមានដូចតទៅះ

- ការឆែកឆេរត្រូវធ្វើនៅចំពោះមុខអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ដោយទទួលការអនុញ្ញាតពីអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង នោះ
- ប្រសិនបើគ្មានអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងទេ ត្រូវធ្វើនៅបំពោះមុខសាក្សីពីរអ្នក ដែលត្រូវបានចាត់តាំងដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ សាក្សីមិនអាចជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ឬ ជាកងរាជអាវុធហត្ថឡើយ ឬ កងកម្លាំងចូលរួមប្រត្តិបត្តការក្នុងការឆែកឆេរនោះទេ
- មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចហៅ និងនាំមកកាន់អង្គភាពរបស់ខ្លួនគ្រប់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធសង្ស័យថាបានចូលរួមប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដោយធ្វើកំណត់ហេតុទៅលើការស្តាប់ចម្លើយ
- មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចកោះហៅ និងស្តាប់ចម្លើយបុគ្គលគ្រប់រូបដែលអាចផ្តល់ពត៌មានស្តីអំពីហេតុបានក្នុងការស្តាប់ចម្លើយ

២. ការស៊ើបអង្កេតបឋម

ការស៊ើបអង្កេតបឋម មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បើកតាមការសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា តាមរយៈដីការ។ កាលណាបានដឹងពីអំពើដែលអាចជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈឹម ឬ បទលហុ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចបើកការស៊ើបអង្កេតបឋមបានដោយឯកឯង ឬតាមការសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា។[26]

ការប្រព្រឹត្តទៅនៃការការឆែកឆេរក្នុងករណីស៊ើបអង្កេតបឋមមានដូចតទៅ ៖

ការស៊ើបអង្កេតបឋមដែលទាក់ទងទៅ និងបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈឹម មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើការឆែកឆេរ និងចាប់យកវត្ថុតាង។[27]

- ការឆែកឆេរមិនអាចចាប់ផ្តើមមុនម៉ោង ៦ព្រឹក និងក្រោយម៉ោង៦ល្ងាចឡើយ ការចាប់ផ្តើមធ្វើការឆែកឆេរចាប់ពីម៉ោង ៦ (ប្រាំមួយ) ព្រឹក រហូតដលម៉ោង១៨ (ដប់ប្រាំបី) ល្ងាច
- ការធ្វើការឆែកឆេរ ត្រូវតែដឹកនាំដោយផ្ទាល់ពីព្រះរាជអាជ្ញា ទៅកាន់ទីកន្លែងឆែកឆេរនោះ
- ទទួលបានការយល់ព្រមពីអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ដើម្បីធ្វើការឆែកឆេរបានត្រូវឲ្យអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងសរសេរអក្សរដែលលាយលក្សណ៍ជាអក្សរដោយផ្ទាល់ដៃពីអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង
- ប្រសិនបើអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងមិនចេះអក្សរ នោះត្រូវសរសេរឲ្យបានច្បាស់លាស់ក្នុងកំណត់ហេតុថាអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងនោះមិនចេះអក្សរ ហើយយល់ព្រមឲ្យឆែកឆេរ

[26] មាត្រា ១១១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[27] មាត្រា ១១៣ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

- ក្នុងករណីអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងអវត្តមាន ឬបដិសេធការឆែកឆេរ ប្រធានសាលាដំបូងដែលមានសមត្ថកិច្ចដែនដី អាចចេញដីកាអនុញ្ញាតឲ្យឆែកឆេរ តាមការសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា
- ការឆែកឆេរត្រូវធ្វើនៅចំពោះមុខអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ឬបើគ្មានអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងទេត្រូវធ្វើនៅចំពោះមុខសាក្សីពីរអ្នក ដែលចាត់តាំងដោយព្រះរាជអាជ្ញា សាក្សីមិនអាចជានគរបាលយុត្តិធម៌ ឬកងរាជអាវុធហត្ថ ដែលជាកងកម្លាំងរួមប្រត្តិបត្តិក្នុងការឆែកឆេរនោះឡើយ។

ផ្នែកទី២. រចនាសម្ព័ន្ធនៃអង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត

សមាសភាពអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត

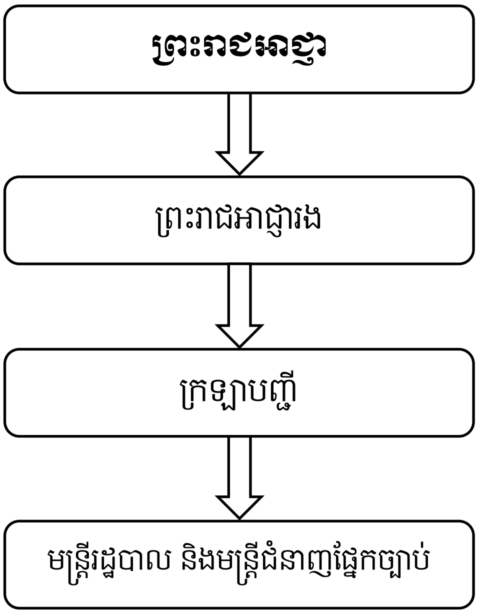

ព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូង មានឋានន្តរសក្តិជាវរៈព្រះរាជអាជ្ញា។ ព្រះរាជអាជ្ញារង អមសាលាដំបូងទាំងអស់មានឋានន្តរសក្តិជាវរៈព្រះរាជអាជ្ញា ឬអនុព្រះរាជអាជ្ញាឡើងទៅ។ នៅអមសាលាដំបូងរាជធានីខេត្តត្រូវមានអង្គការអយ្យការមួយហៅថា **អយ្យការអមសាលាដំបូង**។

អយ្យការអមសាលាដំបូង ត្រូវដឹកនាំដោយព្រះរាជអាជ្ញា ១រូប និងអមដោយព្រះរាជអាជ្ញារងមួយចំនួនតាមការចាំបាច់។ ព្រះរាជអាជ្ញា និងព្រះរាជអាជ្ញារងអយ្យការអមសាលាដំបូង ជាតំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងដែលខ្លួនបំពេញការងារ។

សមាសភាពអយ្យការអមសាលាដំបូងមាន៖

- ព្រះរាជអាជ្ញា
- ព្រះរាជអាជ្ញារង
- ក្រឡាបញ្ជី
- មន្ត្រីរដ្ឋបាល និងអាចមានមន្ត្រីជំនាញផ្នែកច្បាប់ផ្សេងទៀត ដែលបម្រើការងារនៅអយ្យការអមសាលាដំបូង។

កថាភាគទី១. ការគ្រប់គ្រង

ចៅក្រមអយ្យការគ្រប់រូប ត្រូវគោរពតាមអធិបញ្ញាថ្នាក់លើរបស់ខ្លួនតាមឋានានុក្រមដែលរួមមាន ៖

- រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ គឺជានាយឋានានុក្រមនៃអង្គការអយ្យការ ហើយអាចធ្វើអធិបញ្ញាតាមការណែនាំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅអង្គការអយ្យការគ្រប់ជាន់ថ្នាក់។
- អគ្គនាយកដ្ឋានកិច្ចការអយ្យការ និងព្រហ្មទណ្ឌនៃក្រសួងយុត្តិធម៌ ជាសេនាធិការឲ្យរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌លើកិច្ចការនេះ។
- អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការកំពូល គឺជានាយឋានានុក្រមនៃមហាអយ្យការអមតុលាការកំពូល។
- ព្រះរាជអាជ្ញា និងអគ្គព្រះរាជអាជ្ញានៃមហាអយ្យការអមតុលាការកំពូលត្រូវធ្វើការក្រោមការដឹកនាំ និងការទទួលខុសត្រូវរួមរបស់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាដែលជានាយឋានានុក្រមរបស់ខ្លួន។
- អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ គឺជានាយឋានានុក្រមនៃមហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍។
- ព្រះរាជអាជ្ញា និងអគ្គព្រះរាជអាជ្ញានៃមហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវធ្វើការក្រោមការដឹកនាំ និងការទទួលខុសត្រូវរួមរបស់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ដែលជានាយឋានានុក្រមរបស់ខ្លួន។
- ព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូង គឺជានាយឋានានុក្រមនៃអយ្យការអមសាលាដំបូង។ ព្រះរាជអាជ្ញាទាំងអស់នៃអយ្យការអមសាលាដំបូង ត្រូវធ្វើការក្រោមការដឹកនាំ និងការទទួលខុសត្រូវរួមរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាដែលជានាយឋានានុក្រមរបស់ខ្លួន។

កថាភាគទី២. ហិរញ្ញវត្ថុ

សាលាដំបូង និងអយ្យការអមសាលាដំបូង សាលាឧទ្ធរណ៍ និងមហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ព្រមទាំងតុលាការកំពូល និងមហាអយ្យការតុលាការកំពូល មានកញ្ចប់ថវិកាដោយឡែកសម្រាប់ដំណើរការដែលស្ថិតនៅក្នុងកញ្ចប់ថវិការបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌។

ប្រធានសាលាជម្រះក្តីគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ជាអាណាប័កទទួលសិទ្ធិពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។ ការគ្រប់គ្រង និងការចាត់ចែងថវិការបស់សាលាជម្រះក្តី និងអយ្យការអមសាលាជម្រះក្តីត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

ជំពូកទី២
បណ្តឹងអាជ្ញា

ជំពូកទី២
បណ្តឹងអាជ្ញា

ផ្នែកទី១. ដំណើរការបណ្តឹងអាជ្ញា

កថាភាគទី១. បណ្តឹងអាជ្ញា

បណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវអនុវត្តលើបុគ្គលគ្រប់រូប ទាំងរូបវន្តបុគ្គល ទាំងនីតិបុគ្គល ដោយឥតប្រកាន់ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា ជំនឿ សាសនា និន្នាការនយោបាយ ដើមកំណើតជាតិ ឋានៈសង្គម ធនធាន ឬស្ថានភាពឯទៀតឡើយ។[28] យោងតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានបញ្ញត្តិថា **មានតែអង្គការអយ្យការទេដែលមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា។**[29] មានន័យថា ការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា គឺជាសិទ្ធិផ្តាច់មុខរបស់ ស្ថាប័នអយ្យការ ហើយបណ្តឹងអាជ្ញានឹងត្រូវចាប់ផ្តើមដំណើរការ ដោយការចោទប្រកាន់ពីបទព្រហ្មទណ្ឌណាមួយដោយអយ្យការ និងសុំឲ្យអនុវត្តច្បាប់នៅចំពោះមុខយុត្តាធិការស៊ើបសួរ និងយុត្តាធិការជំនុំជម្រះ។

ដូច្នេះ ការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា គឺជាសិទ្ធិផ្តាច់មុខរបស់ស្ថាប័នអយ្យការ ហើយបណ្តឹងអាជ្ញានឹងត្រូវចាប់ផ្តើមដំណើរការដោយការចោទប្រកាន់ពីបទព្រហ្មទណ្ឌណាមួយដោយអយ្យការ ដូចគ្នានេះដែរ បណ្តឹងអាជ្ញាមានអានុភាព នៅពេលដែលព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើចំណាត់ការលើបណ្តឹងនោះ។

បណ្តឹងអាជ្ញាមានគោលបំណង ៖

- ពិនិត្យអត្ថិភាពនៃបទល្មើស
- បង្ហាញឲ្យឃើញពិរុទ្ធភាពនៃជនល្មើស
- និងផ្តន្ទាទោសជនដែលបាន ប្រព្រឹត្តិបទល្មើសតាមកំណត់ច្បាប់។[30]

កថាភាគទី២. ដំណើរបណ្តឹងអាជ្ញាដោយអយ្យការ

បណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវអនុវត្តក្នុងនាមនៃផលប្រយោជន៍ទូទៅដោយអយ្យការ។ អយ្យការធ្វើការចោទប្រកាន់អំពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ និងសន្និដ្ឋានឲ្យតុលាការអនុវត្តច្បាប់។ អង្គការអយ្យការ ធានារ៉ាប់រងការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចខាងបទព្រហ្មទណ្ឌ ព្រមទាំងធានាយកចិត្តទុកដាក់ លើការផ្សព្វផ្សាយដីការបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួន។ ចៅក្រមអយ្យការ ត្រូវតែមានវត្តមាននៅក្នុងពេលសវនការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ។

ក្នុងករណី ប្រសិនបើជនរងគ្រោះទទួលមរណភាព ឬគ្មានអ្នកតំណាងឲ្យខ្លួនទេសិទ្ធិវន្តនៃជនរងគ្រោះ ឬក្នុងករណីជនរងគ្រោះគ្មានអ្នកតំណាងឲ្យខ្លួនទេ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដដែលនេះក៏បានចែងជាកាតព្វកិច្ចចំពោះ

---

[28] មាត្រា ៣ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[29] មាត្រា ១៣១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៩៣

[30] មាត្រា ២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

អាជ្ញាធរសាធារណៈ ឬ មន្ត្រីគ្រប់រូបនៅពេលបំពេញការងាររបស់ខ្លួនហើយបានដឹងអំពីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិម ត្រូវតែជូនដំណឹងភ្លាមដល់ព្រះរាជអាជ្ញា ឬ ដល់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដោយត្រូវបញ្ជូនពត៌មានកំណត់ហេតុ លិខិត និងវត្ថុតាងទាំងអស់ ដែលទាក់ទងនឹងបទល្មើសនោះភ្ជាប់មកជាមួយផង។[31]

កថាភាគទី៣. ដំណើរការបណ្តឹងអាជ្ញាដោយជនរងគ្រោះ

យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ បុគ្គលគ្រប់រូបដែលប្រកាសថា ខ្លួនជាជនរងគ្រោះនៃបទល្មើស អាចដាក់ពាក្យប្តឹងបាន។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីដែលពាក្យបណ្តឹងស្ថិតនៅដោយគ្មានចម្លើយ ឬ ត្រូវតម្កល់ទុកឥតចាត់ការដោយព្រះរាជអាជ្ញាជនរងគ្រោះអាចប្តឹងទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍។ ដូចគ្នានេះដែរ ជនរងគ្រោះនៃបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិម អាចតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅចំពោះមុខចៅក្រមស៊ើបសួរ។

ចៅក្រមស៊ើបសួរធ្វើការកត់សម្គាល់នូវការដាក់ពាក្យប្តឹង ដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីតាមរយៈដីកា ចៅក្រមស៊ើបសួរបញ្ជូនបណ្តឹងនេះទៅព្រះរាជអាជ្ញា ។ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ចៅក្រមស៊ើបសួរធ្វើការកត់សំគាល់នូវការដាក់ពាក្យប្តឹង ដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីតាមដីកា។ ក្រោយពីបានឃើញពាក្យប្តឹងដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវប្តឹងទៅចៅក្រមស៊ើបសួរ តាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ។ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរនេះអាចធ្វើការប្រឆាំងនឹងអញ្ញាតជន ទោះបីជាបណ្តឹងដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចោទទៅលើឈ្មោះបុគ្គលម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់ក៏ដោយ។ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចសុំដល់ចៅក្រមស៊ើបសួរកុំឲ្យស៊ើបសួរ ប្រសិនបើបណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវបានផុតរលត់ ឬ ប្រសិនបើអំពើនោះមិនមែនជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌទេ។ ក្នុងករណីចៅក្រមស៊ើបសួរសម្រេចមិនស៊ើបសួរ ចៅក្រមរូបនេះ ត្រូវចេញដីកាសម្រេចដោយមានសំអាងហេតុដែលត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ ក្នុងករណីដែលចៅក្រមស៊ើបសួរនៅតែសម្រេចស៊ើបសួរ ចៅក្រមរូបនេះត្រូវចេញដីកាសម្រេចដោយមានសំអាងហេតុ ហើយត្រូវជូនដំណឹងបន្ទាន់ដល់ព្រះរាជអាជ្ញា។[32]

[31] មាត្រា ៤២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[32] មាត្រា ១៣៩ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

ផ្នែកទី២. ការរលត់នៃបណ្តឹងអាជ្ញា

ដោយយោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌមូលហេតុនៃការរលត់បណ្តឹងអាជ្ញា រួមមាន (១)មរណៈភាពនៃជនល្មើស (២)ការផុតអាជ្ញាយុកាល (៣)ការលើកលែងទោសទូទៅ (៤)និរាករណ៍នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ (៥)អាជ្ញាអស់ជំនុំ។ កាលណាបណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវផុតរលត់ហើយ ការចោទប្រកាន់ខាងបទព្រហ្មទណ្ឌមិនអាចចាប់ផ្តើមបានទៀតទេ ឬត្រូវតែបញ្ឈប់។ [33]

មូលហេតុផ្សេងទៀតនៃការរលត់បណ្តឹងអាជ្ញា កាលណាច្បាប់ដោយឡែកបានចែងដោយជាក់លាក់ នោះបណ្តឹងអាជ្ញាក៏អាចផុតរលត់បានដែរៈ

- ដោយការសម្របសម្រួលជាមួយរដ្ឋ
- ដោយការដកពាក្យបណ្តឹង នៅក្នុងករណីដែលពាក្យបណ្តឹងនេះជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់នៃការចោទប្រកាន់ជាបទព្រហ្មទណ្ឌ ។
- ដោយការបង់ប្រាក់ពិន័យសរុប ឬ ប្រាក់ពិន័យសម្របសម្រួល។[34]

(ឧទាហរណ៍៖ ករណីបទល្មើសព្រៃឈើខ្លះ)

កថាភាគទី១. មរណភាពនៃជនល្មើស

កាលណាជនល្មើស ជនសង្ស័យ ជនត្រូវចោទ ឬជនជាប់ចោទ ដែលកំពុងស្ថិតនៅក្នុងបណ្តឹងអាជ្ញាណាមួយ ហើយជននោះបានទទួលមរណៈភាពជាហេតុនាំឲ្យបណ្តឹងអាជ្ញាដែលកំពុងតែមានលើជននោះ គឺត្រូវរលត់ហើយដំណើរការទាំងឡាយនៃនីតិវិធីនឹងត្រូវបានបិទបញ្ចប់។

កថាភាគទី២. ការផុតអាជ្ញាយុកាល

អាជ្ញាយុកាល គឺជាពេលវេលាកំណត់មួយដែលមានចែងជាក់លាក់ក្នុងច្បាប់អំពីរយៈពេលដែលអាចធ្វើឬចាប់ផ្តើមបណ្តឹងអាជ្ញាបាន។ ប្រសិនបើសកម្មភាពល្មើសណាមួយត្រូវបានកើតឡើងដែលនាំឲ្យការគិតអំពីអាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើសនោះត្រូវបានចាប់ផ្តើម ហើយដល់រយៈកំណត់នៅតែមិនមានបណ្តឹងអាជ្ញាណាមួយត្រូវបានធ្វើឡើងពាក់ព័ន្ធនឹងសកម្មភាព នោះនាំឲ្យបណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវរលត់ដោយមូលហេតុការផុតអាជ្ញាយុកាល។

អាជ្ញាយុកាលមានរយៈពេលខុសៗ ទៅតាមប្រភេទបទល្មើសដោយយោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌអាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើសៈ

- បទឧក្រិដ្ឋមានអាជ្ញាយុកាល ១៥(ដប់ប្រាំ)ឆ្នាំ
- បទល្មើសមជ្ឈិមមាន អាជ្ញាយុកាល ៥(ប្រាំ)ឆ្នាំ

[33] មាត្រា ៧ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[34] មាត្រា ៨ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ២០០៧

- បទល្មើសលហុអាជ្ញាយុកាលមានរយៈពេល ០១(មួយ)ឆ្នាំ។[35]

ប៉ុន្តែយោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលគ្មានអាជ្ញាយុកាល មានបទឧក្រិដ្ឋធ្ងន់ធ្ងរមួយចំនួន ច្បាប់មិនមានកំណត់អាជ្ញាយុកាលនោះទេដូចជា៖

- បទល្មើសប្រល័យពូជសាសន៍
- បទល្មើសប្រឆាំមនុស្សជាតិ
- និងបទល្មើសឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាមជាដើម។[36]

កថាភាគទី៣. ការលើកលែងទោសជាទូទៅ

ការលើកលែងទោសជាទូទៅ ខុសពីកាលលើកលែងទោសដោយរាជានុសិទ្ធិរបស់ព្រះមហាក្សត្រដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ជាទូទៅធ្វើឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំក្នុងឱកាសនៃព្រះរាជពិធីបុណ្យជាតិធំៗ។ បណ្តឹងអាជ្ញាមួយអាចនឹង ត្រូវរលត់តាមរយៈការលើកលែងទោសជាទូទៅ ដែលការលើកលែងទោសនេះ សំដៅលើការធ្វើច្បាប់ដែលអនុម័តដោយរដ្ឋសភាសម្រាប់លើកលែងទោស ឬ លុបចោលនូវប្រភេទបទល្មើសណាមួយដែលនាំឱ្យបណ្តឹងអាជ្ញាដែល កំពុងដំណើរការក្នុងនីតិវិធីនឹងត្រូវរលត់ ។

កថាភាគទី៤. និរាករណ៍នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ

បណ្តឹងអាជ្ញាមួយត្រូវបានធ្វើឡើងតាមរយៈ នៃការចោទប្រកាន់របស់អយ្យការក្នុងបទល្មើសណាមួយ ប៉ុន្តែដោយមូលហេតុថាបទល្មើសដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់នោះត្រូវបាននិរាករណ៍ដោយមានច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីចូលមកលុបចោលបទបញ្ញត្តិណាមួយ ហេតុនេះបណ្តឹងអាជ្ញាដែលធ្វើឡើងដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃបទល្មើសដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ចាស់នឹងត្រូវរលត់។

កថាភាគទី៥. អាជ្ញាអស់ជំនុំ

កាលណាអង្គហេតុនៃបទល្មើសមួយត្រូវបានកើតឡើង ហើយត្រូវបានអយ្យការធ្វើការចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសអ្វីមួយ និងមានការជំនុំជម្រះសេចក្តីហូតមានសាលក្រម ឬសាលដីកាស្ថាពរ ហើយអង្គហេតុនោះមិនអាចត្រូវបានលើកយកមកធ្វើការចោទប្រកាន់ជាថ្មីបានឡើយ។

[35] មាត្រា ១០ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[36] មាត្រា ៩ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

ជំពូកទី៣
ការអនុវត្តបណ្ដឹងអាជ្ញា

ជំពូកទី៣
ការអនុវត្តបណ្តឹងអាជ្ញា

ផ្នែកទី១. ជម្រើសនៃការចោទប្រកាន់

ព្រះរាជអាជ្ញាថ្លឹងថ្លែងអំពីចំណាត់ការលើពាក្យបណ្តឹង និងពាក្យបរិហារដែលខ្លួនបានទទួលដោយផ្ទាល់ ឬដែលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បញ្ជូនមក។ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចសម្រេចតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ ឬធ្វើការចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ។ មុននឹងសម្រេចព្រះរាជអាជ្ញាបើកការស៊ើបអង្កេតបឋម ឬ បង្គាប់ឲ្យធ្វើការស្រាវជ្រាវបន្ថែម។[37] ក្នុងករណីបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរ ព្រះរាជអាជ្ញារាយការណ៍ជូនអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ដែលត្រូវរាយការណ៍បន្តជូនរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។

សម្គាល់: រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌មានអំណាចអាចធ្វើអធិបញ្ញាឲ្យអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ឬព្រះរាជអាជ្ញាអមសលាដំបូងធ្វើការចោទប្រកាន់ចំពោះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ប៉ុន្តែគ្មានអំណាចធ្វើអធិបញ្ញាឲ្យអគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ឬព្រះរាជអាជ្ញាតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ នូវរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌណាមួយបានឡើយ។

យោងតាមច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈនៃចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញាបានបញ្ញត្តិថា រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ គឺជានាយឋានានុក្រមនៃអង្គការអយ្យការ ហើយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌អាចធ្វើអធិបញ្ញាតាមការណែនាំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅអង្គការអយ្យការគ្រប់ជាន់ថ្នាក់។[38]

យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌អាចប្តឹងបរិហារទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ឬ ទៅព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូងអំពីបទល្មើសដែលខ្លួនបានដឹង ឬរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ អាចធ្វើអធិបញ្ញាតាមការណែនាំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរឲ្យអគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ឬ ព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូង ធ្វើការចោទប្រកាន់ ឬធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានយ៉ាងណាតាមដែលរដ្ឋមន្ត្រីយល់ឃើញថាជាការគួរ។ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌មិនអាចធ្វើអធិបញ្ញាដល់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ឬ ព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើការតម្កល់ទុកឥតចាត់ការនូវរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌណាមួយឡើយ។[39]

តំណាងអយ្យការ ថ្លឹងថ្លែងទៅលើអង្គហេតុ និងធ្វើការចោទប្រកាន់អាស្រ័យទៅតាមប្រភេទនៃបទល្មើស និងស្ថានភាពនៃបទល្មើសជាអាទិ៍ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ការចោទប្រកាន់ជម្រើសនៃការចោទប្រកាន់ខាងបទព្រហ្មទណ្ឌអាចធ្វើតាមៈ

---

[37] មាត្រា ៤០ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[38] មាត្រា ៧៥ នៃច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈនៃចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញាឆ្នាំ២០១៤

[39] មាត្រា ២៩ កថាខណ្ឌទី ១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

- ការបើកធ្វើការស៊ើបសួរ (RI)
- ការបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ ឬ (CD)
- តាមនីតិវិធីបង្គាប់ឲ្យបង្ហាញខ្លួនភ្លាម (CI)។[40]

កថាភាគទី១. ការបើកធ្វើការស៊ើបសួរ

១. ការបើការស៊ើបសួរក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ

ក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវតែបើការស៊ើបសួរ។[41]

យោងតាមក្រមព្រហ្មទណ្ឌបានឲ្យនិយមន័យថា បទឧក្រិដ្ឋ គឺជាបទល្មើសដែលនៅក្នុងករណីដែលអតិបរមានៃទោសដាក់ពន្ធនាគារ ដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត ឬ ជាទោសដាក់ពន្ធនាគារមានរយៈពេលលើសពី០៥ឆ្នាំ និង ក្រោម ឬ ស្មើនឹង៣០ឆ្នាំ។[42] ចំពោះទោសដាក់ពន្ធនាគារអាចត្រូវបន្ថែមនូវទោសពិន័យជាប្រាក់ផងដែរ។ មាត្រានេះបញ្ជាក់ឲ្យឃើញថាបទឧក្រិដ្ឋ គឺជាបទល្មើសដែលមានស្ថានភាពធ្ងន់ធ្ងរមានផលប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់សង្គម និងមានរយៈពេលវែងក្នុងការដកហូតសិទ្ធិសេរីភាពរបស់បុគ្គល ដូច្នេះតម្រូវឲ្យត្រូវពិនិត្យឲ្យបានល្អិតល្អន់បំផុតមុននឹងធ្វើការសម្រេចអំពីទោស។

តំណាងអយ្យការ ប្តឹងសុំទៅយុត្តាធិការស៊ើបសួរតាមរយៈដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ។ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរនេះ គឺជានីតិវិធីមួយដែលតំណាងអយ្យការអាចធ្វើដើម្បីបើកការស៊ើបសួរប្រឆាំងទៅលើបុគ្គលម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់ដោយមានចង្អុលប្រាប់ឈ្មោះ ឬ ប្រឆាំងទៅលើអញ្ញាតជន។

ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួររួមមាន៖

- សេចក្តីសង្ខេបនៃអង្គហេតុ
- ការកំណត់ឈ្មោះបទល្មើស
- ការបង្ហាញអត្ថបទច្បាប់ដែលកំណត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើស និង
- ឈ្មោះបុគ្គលដែលរងការស៊ើបសួរ ប្រសិនបើអាចកំណត់បាន។

ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរត្រូវចុះកាលបរិច្ឆេទ និងចុះហត្ថលេខា។ ទម្រង់ការនេះត្រូវតែគោរពបើពុំដូចច្នេះទេ ដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរត្រូវមោឃៈភាព។

[40] មាត្រា ៤៣ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[41] មាត្រា ៤៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ២០០៧

[42] មាត្រា ៤៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៩

ចៅក្រមស៊ើបសួរ ដែលទទួលបណ្ដឹងអំពីអង្គហេតុដែលមាននៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួររបស់តំណាងអយ្យការនេះ អាចធ្វើការស៊ើបសួរតែចំពោះអង្គហេតុដែលបញ្ជូនមកឲ្យខ្លួនពិនិត្យតែប៉ុណ្ណោះ។

ក្នុងករណីនេះ មានចំណោទគតិយុត្តមួយបានចោទឡើងថា តើចៅក្រមស៊ើបសួរអាចធ្វើការស៊ើបសួរបន្ថែមទៅលើអង្គហេតុថ្មីយ៉ាងដូចម្ដេច?

ស្ថិតនៅក្នុងពេលកំពុងស៊ើបសួរហើយមានលេចចេញអង្គហេតុថ្មី ដែលជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវជូនពត៌មានអំពីអង្គហេតុនេះទៅព្រះរាជអាជ្ញា។ ព្រះរាជអាជ្ញា អាចប្ដឹងសុំឲ្យចៅក្រមស៊ើបសួរធ្វើការស៊ើបសួរអំពីអង្គហេតុថ្មីនេះ តាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែម។

ប៉ុន្តែក្នុងករណី តំណាងអយ្យការ មិនព្រមប្ដឹងចោទប្រកាន់ឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែមទេ ជនរងគ្រោះនៃបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈឹម អាចដាក់ពាក្យប្ដឹងជូនចៅក្រមស៊ើបសួរមានសមត្ថកិច្ចដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី។ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ គ្រប់បុគ្គលដែលត្រូវបានតំណាងអយ្យការ ដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យនៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរត្រូវបានផ្លាស់ប្ដូរឋានៈរបស់ខ្លួនទៅជាជនត្រូវចោទ។

ជនរងគ្រោះនៃបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈឹម អាចដាក់ពាក្យប្ដឹងជូនចៅក្រមស៊ើបសួរមានសមត្ថកិច្ចដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី។ ពាក្យប្ដឹងអាចដាក់ក្នុងនាមជនរងគ្រោះដោយមេធាវី។[43]

ការបញ្ជូនបណ្ដឹងទៅព្រះរាជអាជ្ញា ចៅក្រមស៊ើបសួរធ្វើការកត់សំគាល់នូវការដាក់ពាក្យប្ដឹងដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីតាមដីកា។ ចៅក្រមស៊ើបសួរបញ្ជូនបណ្ដឹងនេះទៅព្រះរាជអាជ្ញា ក្រោយពីបានឃើញពាក្យប្ដឹងដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវប្ដឹងទៅចៅក្រមស៊ើបសួរតាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ។ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរនេះ អាចធ្វើប្រឆាំងនឹងអញ្ញាតជន ទោះបីជាបណ្ដឹងដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីចោទទៅលើឈ្មោះបុគ្គលម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់ក៏ដោយ។ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចសុំដល់ចៅក្រមស៊ើបសួរកុំឲ្យស៊ើបសួរ ប្រសិនបើបណ្ដឹងអាជ្ញាត្រូវបានផុតរលត់ ឬ ប្រសិនបើអំពើនោះមិនមែនជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌទេ។

ក្នុងករណីដែលចៅក្រមស៊ើបសួរសម្រេចមិនស៊ើបសួរ ចៅក្រមរូបនេះត្រូវចេញដីកាសម្រេចដោយមានសំអាងហេតុដែលត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ដល់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី។

ក្នុងករណីដែលចៅក្រមស៊ើបសួរនៅតែសម្រេចស៊ើបសួរ ចៅក្រមរូបនេះត្រូវចេញដីកាសម្រេចដោយមានសំអាងហេតុ ហើយត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ដល់ព្រះរាជអាជ្ញា។[44]

---

[43] មាត្រា ១៣៨ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[44] មាត្រា ១៣៩ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

២. ការបើកការស៊ើបសួរក្នុងករណីបទមជ្ឈិម

ក្នុងករណីបទមជ្ឈិម ព្រះរាជអាជ្ញាអាចបើកការស៊ើបសួរ ឬមិនបើកការស៊ើបសួរ។ ករណីបទល្មើសមិនជាក់ស្តែងព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើស៊ើបសួរតាមរយៈដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ។[45]

ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួររួមមានៈ

- សេចក្តីសង្ខេបនៃអង្គហេតុ
- ការកំណត់ឈ្មោះបទល្មើស
- ការបង្ហាញអត្ថបទច្បាប់ដែលកំណត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើស និង
- ឈ្មោះបុគ្គលដែលរងការស៊ើបសួរ ប្រសិនបើអាចកំណត់បាន។

ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរត្រូវចុះកាលបរិច្ឆេទ និងចុះហត្ថលេខា។ ទម្រង់ការនេះត្រូវតែគោរព បើពុំដូចច្នេះទេ ដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរត្រូវមោឃៈភាព។

ប៉ុន្តែ ក្នុងករណីព្រះរាជអាជ្ញាមិនបើកការស៊ើបសួរព្រះរាជអាជ្ញាអាចៈ

- បញ្ជូនជនជាប់ចោទទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ នៅមុខតុលាការដំបូង ដូចបានចែងនៅក្នុងដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់។
- បង្គាប់ឲ្យជនជាប់ចោទចូលទៅបង្ហាញខ្លួនភ្លាមនៅមុខតុលាការដំបូង ការបង្ហាញខ្លួនភ្លាម និងនីតិវិធីនៃការបង្ហាញខ្លួនភ្លាម។

កថាភាគទី២. ការបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់

នីតិវិធីនៃការបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ ក៏ជាជម្រើសមួយរបស់តំណាងអយ្យការក្នុងការចោទប្រកាន់ខាងបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌផងដែរ។ នីតិវិធីថ្មីនេះទើបតែបង្កើតឡើងនៅក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌថ្មីឆ្នាំ២០០៧នេះ តែប៉ុណ្ណោះ ក្រមនីតិវិធីបានធ្វើការណែនាំឲ្យតំណាងអយ្យការត្រូវតែប្រើនីតិវិធីបញ្ជូនទៅជម្រះផ្ទាល់ចំពោះបទលហុ ឬអាចប្រើនីតិវិធីបញ្ជូនទៅជម្រះផ្ទាល់ចំពោះបទមជ្ឈឹមដែលមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់។ ដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ គឺជាការបញ្ជាឲ្យជនជាប់ចោទចូលទៅបង្ហាញខ្លួននៅមុខតុលាការ។[46]

នីតិវិធីនៃការបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់គឺប្រើចំពោះ បទលហុ តែប៉ុណ្ណោះ មូលហេតុនៃការប្រើនីតិវិធីបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ចំពោះបទលហុ ព្រោះបទលហុ គឺជាបទល្មើសដែលអតិបរមានៃការផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារមានរយៈពេលក្រោម ឬ ស្មើ០៦ថ្ងៃ ឬ ជាប្រភេទបទល្មើសដែលគ្រាន់តែត្រូវផ្តន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់តែ

[45] មាត្រា ៤៥ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[46] មាត្រា ៤៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

ប៉ុណ្ណោះ។ ព្រោះតែបទល្មើសលហុត្រូវបានចាត់ទុកថាជាប្រភេទបទល្មើសស្រាលបំផុត ដែលមិនបង្កឲ្យប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខសង្គម ហើយដើម្បីកាត់បន្ថយបន្ទុកចំណាយរបស់រដ្ឋ និងភាគីដើម្បីចំណេញពេលវេលាទើបច្បាប់បានបញ្ញត្តិជាកំហិតថា ក្នុងករណីទទួលបានសំណុំរឿងដែលជាបទលហុ តំណាងអយ្យការត្រូវតែប្រើនីតិវិធីកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់។

ទម្រង់ការនៃដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់៖

- អត្តសញ្ញាណនៃជនជាប់ចោទ
- សេចក្តីសង្ខេបនៃអង្គហេតុ
- ឈ្មោះបទល្មើស
- អត្ថបទច្បាប់ដែលកំណត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើស
- ការចង្អុលប្រាប់ពីតុលាការ ព្រមទាំងទីកន្លែង កាលបរិច្ឆេទ និង ម៉ោងពេលនៃសវនាការ។

រយៈពេលដែលត្រូវគោរពរវាងការប្រគល់ដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជម្រះផ្ទាល់ ឲ្យដល់ជនជាប់ចោទ និងថ្ងៃកំណត់ឲ្យចូលបង្ហាញខ្លួននៅមុខតុលាការត្រូវកំណត់ដូចតទៅ៖

- ១៥ (ដប់ប្រាំ) ថ្ងៃ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទរស់នៅក្នុងដែនដីនៃទីស្នាក់ការរបស់តុលាការ
- ២០ (ម្ភៃ) ថ្ងៃ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទ រស់នៅក្នុងទីកន្លែងផ្សេងក្នុងដែនដីជាតិ
- ២ (ពីរ) ខែ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទ រស់នៅក្នុងរដ្ឋមួយជាប់ព្រំដែនព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- ៣ (បី) ខែ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទ រស់នៅក្នុងទីកន្លែងដទៃផ្សេងទៀត។[47]

ដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ អាចត្រូវប្រគល់ឱ្យជនជាប់ចោទ ដោយផ្ទាល់ដៃដោយព្រះរាជអាជ្ញា។ ក្នុងករណីនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាប្រគល់ដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ដល់ជនជាប់ចោទ។ ព្រះរាជអាជ្ញាចុះនិទ្ទេសស្តីពីកាលបរិច្ឆេទ និងទីកន្លែងប្រគល់ដីកានៅលើដើមដីកា។ ជនជាប់ចោទចុះហត្ថលេខានៅលើដើមដីកានេះ។[48]

ដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ ក៏អាចត្រូវប្រគល់ឲ្យជនជាប់ចោទ ដោយអាជ្ញាសាលាផងដែរ។ អាជ្ញាសាលាត្រូវប្រើប្រាស់គ្រប់មធ្យោបាយដើម្បីប្រគល់ដីកានេះឲ្យជនជាប់ចោទដោយផ្ទាល់ដៃ។[49]

---

[47] មាត្រា៤៥៧ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[48] មាត្រា ៤៥៨ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[49] មាត្រា ៤៥៩ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

ក្នុងករណីជនជាប់ចោទអវត្តមានពីលំនៅឋានរបស់ខ្លួន អាជ្ញាសាលាត្រូវប្រគល់ចុងដីកាឲ្យដល់គ្រប់បុគ្គលទាំងឡាយណាជានីតិជនដែលមានវត្តមាននៅក្នុងលំនៅឋានរបស់ជនជាប់ចោទនោះ។ បុគ្គលដែលទទួលដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ ត្រូវសន្យាថានឹងប្រគល់ដីកានោះក្នុងរយៈពេលខ្លីបំផុតដល់ជនជាប់ចោទ។ អាជ្ញាសាលាចុះនិទ្ទេសស្ដីពីអត្តសញ្ញាណនៃបុគ្គលដែលទទួលចុងដីកាកោះចុះនិទ្ទេសស្ដីពីកាលបរិច្ឆេទ និងទីកន្លែងប្រគល់ដីកាហើយមានចុះហត្ថលេខានៅលើដើមដីកានោះ ហើយដើមដីកាត្រូវបញ្ជូនវិលត្រឡប់ទៅតំណាងអយ្យការវិញភ្លាម។[50]

អាជ្ញាសាលាត្រូវប្រគល់ចុងដីកាកោះឲ្យដល់មេឃុំ ឬ ចៅសង្កាត់ ឬ ជំទប់ ឬ ចៅសង្កាត់រង ក្នុងករណីផ្សេងទៀតដូចជា៖

- ជនជាប់ចោទមិនព្រមទទួលដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជម្រះផ្ទាល់
- គ្មានវត្តមានបុគ្គលណាម្នាក់ជានីតិជននៅក្នុងលំនៅឋានរបស់ជនជាប់ចោទទេ
- គ្មានបុគ្គលណាម្នាក់ជានីតិជន ដែលមានវត្តមាននៅក្នុងលំនៅឋានរបស់ជនជាប់ចោទព្រមទទួលដីកាកោះនោះទេ។[51]

ដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ មានអានុភាពជាការប្ដឹងសុំទៅយុត្តាធិកាជំនុំជម្រះឲ្យបើកសវនាការទៅតាមកាលបរិច្ឆេទដែលកំណត់ នៅក្នុងដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ដើម្បីជំនុំជម្រះលើអង្គសេចក្ដីចំពោះបទលហុ ឬ បទមជ្ឈឹមដែលមានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ។ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកថាខណ្ឌទី២ ដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ ដីកានេះត្រូវចង្អុលប្រាប់តុលាការ ព្រមទាំងទីកន្លែងកាលបរិច្ឆេទ និងម៉ោងពេលនៃសវនាការ ដីកានេះត្រូវបញ្ជាក់ថា ជនជាប់ចោទអាចពឹងមេធាវីឲ្យអមខ្លួនបាន។[52] មានន័យថា ដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ កាលបរិច្ឆេទ និងម៉ោងពេលនៃសវនាការត្រូវកំណត់ឡើងដោយតំណាងអយ្យការ នៅក្នុងដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជម្រះផ្ទាល់តែម្ដង ហើយជនជាប់ចោទអាចពឹងមេធាវីឲ្យអមខ្លួនបាន។ ដោយសារផ្អែកលើមូលហេតុដូច្នេះហើយ ទើបយើងយល់ថាអានុភាពនៃដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់នេះបានបំពានទៅលើសិទ្ធិអំណាចរបស់ប្រធានសាលាដំបូង ដែលពីដំបូងជាបុគ្គលតែម្នាក់គត់ដែលមានអំណាចកំណត់អំពីកាលបរិច្ឆេទនៃសវនាការ។

[50] មាត្រា ៤៦១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[51] មាត្រា ៤៧២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[52] មាត្រា ៤៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

កថាភាគទី៣. នីតិវិធីបង្គាប់ឲ្យចូលបង្ហាញខ្លួនភ្លាម

យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ព្រះរាជអាជ្ញា អាចប្រើនីតិវិធីបង្គាប់ឲ្យនាំខ្លួនជនជាប់ចោទចូលបង្ហាញខ្លួនភ្លាមបាន នៅមុខតុលាការដំបូងប្រសិនបើមានលក្ខខណ្ឌដូចតទៅៈ

- បទល្មើសជាបទល្មើសជាក់ស្តែង តាមអត្ថន័យ(និយមន័យបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង) និង(ការចាត់ទុកបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈឹមជាក់ស្តែង)
- បទល្មើសត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារយ៉ាងតិច ០១ឆ្នាំ និងយ៉ាងច្រើន ០៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ។
- ជនជាប់ចោទជាអនីតិជន
- រឿងក្តីមានលក្ខខណៈគ្រប់គ្រាន់ល្មមជំនុំជម្រះផ្ទាល់។

កាលណាតំណាងអយ្យការសម្រេចប្រើនីតិវិធីបង្គាប់ឲ្យចូលបង្ហាញខ្លួនភ្លាម សេចក្តីសម្រេចនោះមានអានុភាពបញ្ជាទៅដល់កម្លាំងសាធារណៈ ដែលមានសមត្ថកិច្ចឱ្យនាំខ្លួនជនជាប់ចោទចូលបង្ហាញនៅមុខតុលាការជាន់ដំបូងភ្លាម បន្ទាប់ពីផ្ទៀងផ្ទាត់អត្តសញ្ញាណជនជាប់ចោទរួចរាល់ហើយតុលាការដែលទទួលបន្ទុកជំនុំជម្រះត្រូវបើកសវនាការនៅថ្ងៃនោះតែម្តង។[53]

នីតិវិធីបង្ហាញខ្លួនភ្លាមនេះ គឺជានីតិវិធីថ្មីដែលស្តែងឲ្យឃើញអំពីការបង្កើនល្បឿនចំពោះចំណាត់ការរឿងក្តីរបស់ស្ថាប័នតុលាការដែលជំរុញឲ្យការស្វែងរកយុត្តិធម៌ជូនប្រជាពលរដ្ឋបានឆាប់រហ័ស។ ប៉ុន្តែពេលខ្លះមានការយល់ឃើញថា ការធ្វើឲ្យឆាប់រហ័សពេកក៏បានប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់ភាគីនៃរឿងក្តីផងដែរ។ ហេតុដូច្នេះហើយទើបច្បាប់បានបញ្ញត្តិអំពីលក្ខខណ្ឌមួយចំនួនដែលតម្រូវឲ្យអ្នកអនុវត្តត្រូវតែគោរពផងដែរ។ នៅពេលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បានបញ្ជូនសំណុំរឿង និងបញ្ជូនខ្លួនបុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួនមកឲ្យតំណាងអយ្យការ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចបង្គាប់ឲ្យនាំខ្លួនជនជាប់ចោទចូលទៅបង្ហាញខ្លួននៅមុខតុលាការជាន់ដំបូងបាន បន្ទាប់ពីបានពិនិត្យឃើញថាសំណុំរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនោះបានបំពេញគ្រប់លក្ខខណ្ឌដែលមានចែងនៅក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

កាលណាសម្រេចថាត្រូវប្រើនីតិវិធីបង្គាប់ឲ្យបង្ហាញខ្លួនភ្លាមព្រះរាជអាជ្ញាៈ

- ត្រូវពិនិត្យអត្តសញ្ញាណបុគ្គលដែលគេបញ្ជូនមកឲ្យខ្លួន
- ឲ្យដំណឹងដល់ជននោះអំពីរឿងរ៉ាវដែលចោទប្រកាន់ និងឈ្មោះបទល្មើស
- ទទួលចម្លើយរបស់បុគ្គលនោះ បើសិនសាមីខ្លួនចង់និយាយ
- ធ្វើកំណត់ហេតុស្តីអំពីការបង្គាប់ឲ្យចូលបង្ហាញខ្លួនភ្លាម។

[53] មាត្រា ៤៧ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

ព្រះរាជអាជ្ញាប្រាប់ជនជាប់ចោទថា ខ្លួនមានសិទ្ធិពឹងមេធាវីខ្លួនបាន។ តាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន ឬ តាមការចាត់តាំងឡើងដោយអនុលោមតាមច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវី។

មេធាវីជ្រើសរើស ឬដាក់តាំងត្រូវបានទទួលដំណឹងភ្លាម។ មេធាវីអាចពិនិត្យសំណុំរឿង និងទាក់ទង ជាមួយជនជាប់ចោទបាន។

និទ្ទេសនៃទម្រង់ការទាំងនេះ ត្រូវចុះនៅក្នុងកំណត់ហេតុ បើពុំដូច្នោះទេនីតិវិធីត្រូវជាមោឃៈ។

តុលាការដំបូង ត្រូវបានទទួលបណ្តឹងតាមកំណត់ហេតុស្តីពីការបង្គាប់ឲ្យចូលបង្ហាញខ្លួនភ្លាម។

ជនជាប់ចោទត្រូវបង្ខាំងទុកដោយមានកងកម្លាំងការពារ រហូតដល់ពេលសាមីខ្លួនចូលបង្ហាញខ្លួននៅ ចំពោះមុខតុលាការដែលត្រូវបើកសវនាការនៅក្នុងថ្ងៃនោះតែម្តង ។

នៅពេលបង្ហាញខ្លួននេះ តុលាការក្រោយពីបានផ្ទៀងផ្ទាត់មើលអត្តសញ្ញាណរបស់ជនជាប់ចោទ និងធ្វើ របាយការណ៍សង្ខេបរឿងដែលបានចោទប្រកាន់ ត្រូវប្រាប់ដល់ជនជាប់ចោទថា សាមីខ្លួនអាចមានរយៈពេល ដើម្បីរៀបចំការពារខ្លួន។

ប្រសិនបើជនជាប់ចោទសុំរយៈពេល ឬប្រសិនបើតុលាការយល់ឃើញថា រឿងក្តីនោះមិនទាន់អាចជំនុំ ជម្រះភ្លាមៗ បានទេនោះ សំណុំរឿងត្រូវលើកទៅពេលសវនការក្រោយ។

តុលាការអាចបង្គាប់ឲ្យឃុំខ្លួនជនជាប់ចោទ ជាបណ្តោះអាសន្ន ដោយសាលក្រមដែលមានបញ្ជាក់ពី សំអាងហេតុ។ នៅក្នុងសាលក្រមនោះតុលាការត្រូវយោងតាមលក្ខខណ្ឌនៃមាត្រា ២០៥ មូលហេតុនៃការឃុំខ្លួន បណ្តោះអាសន្ន។

ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នអាចត្រូវបានបង្គាប់ កាលណាការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ននេះជាការចាំបាច់៖

-ដើម្បីបញ្ចប់បទល្មើស ឬបង្ការបទល្មើសកុំឲ្យកើតជាថ្មី ។

-ដើម្បីរារាំងកុំឲ្យមានការគាបសង្កត់លើសាក្សី ឬ ជនរងគ្រោះ ឬដើម្បីរារាំងកុំឲ្យមានការត្រូវរ៉ូវគ្នារវាងជន ត្រូវចោទ និងអ្នកសមគំនិត ។

-ដើម្បីរក្សាភស្តុតាង ឬ តម្រុយជាសម្ភារៈ

-ដើម្បីធានារក្សាជនត្រូវចោទ ទុកជូនតុលាការចាត់ការតាមនីតិវិធី

-ដើម្បីការពារសន្តិសុខឲ្យជនត្រូវចោទ

-ដើម្បីធានារក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ កុំឲ្យមានការច្របូកច្របល់ដែលបណ្តាលមកពីបទល្មើស។

សាលក្រមលើអង្គសេចក្តីត្រូវតែប្រកាសក្នុងរយៈពេលដែលមិនអាចលើសពី ២ (ពីរ) សប្តាហ៍ គិតពីថ្ងៃចូលទៅបង្ហាញខ្លួននៅមុខតុលាការ។ ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នត្រូវតែបញ្ឈប់ ដោយពេញច្បាប់ក្រោយពីផុតរយៈពេល ២ (ពីរ) សប្តាហ៍។[54]

ប្រសិនបើតុលាការដែលបានទទួលបណ្តឹងតាមតាវិធីបង្គាប់ឲ្យបង្ហាញខ្លួនភ្លាម យល់ឃើញថាលក្ខខណ្ឌនៃក្រមនេះមិនបានបំពេញ ឬ មានភាពសាំញ៉ាំនៃសំណុំរឿងតម្រូវជាចាំបាច់ឲ្យធ្វើការស្រាវជ្រាវឲ្យបានជ្រាលជ្រៅបន្ថែម តុលាការត្រូវបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីបើកការស៊ើបសួរ។ ជនជាប់ចោទត្រូវតែនាំទៅ បង្ហាញខ្លួននៅថ្ងៃនោះតែម្តងនៅចំពោះមុខចៅក្រមស៊ើបសួរ បើពុំដូច្នោះទេ ជនជាប់ចោទត្រូវតែដោះលែងឲ្យមានសេរីភាពវិញដោយឯកឯង។[55]

ដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ក្នុងករណីបទលហុប្រសិនបើរឿងនោះជាបទលហុ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវកោះជនជាប់ចោទឲ្យចូលខ្លួនទៅមុខតុលាការជំនុំជម្រះដោយផ្ទាល់ ដូចបានចែងនៅក្នុងច្បាប់ (ដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់)នៃក្រមនេះ។[56]

តំណាងអយ្យការ ធ្វើបណ្តឹងសុំឲ្យជំនុំជម្រះទៅយុត្តាធិកាជំនុំជម្រះនៃតុលាការដំបូង តាមរយៈកំណត់ហេតុស្តីពីការបង្គាប់ឲ្យចូលបង្ហាញខ្លួនភ្លាម។ ក្នុងករណីសម្រេចថា ត្រូវប្រើនីតិវិធីបង្ហាញខ្លួនភ្លាម តំណាងអយ្យការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃសវនាការ នៅក្នុងកំណត់ហេតុស្តីពីការបង្គាប់ឲ្យចូលបង្ហាញខ្លួនភ្លាមនោះតែម្តង។ បន្ទាប់មកទៀតតំណាងអយ្យការត្រូវកោះហៅជនរងគ្រោះ សាក្សី អ្នកបកប្រែ អ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីឲ្យចូលរួមសវនាការផងដែរ។

នីតិវិធីបង្ហាញខ្លួនភ្លាមនេះ បានផ្លាស់ប្តូរឋានៈបុគ្គលដែលបញ្ជូនមកនោះទៅជាជនជាប់ចោទ។ ជនជាប់ចោទត្រូវបង្ខាំងទុកដោយមានកងកម្លាំងការពារ រហូតដល់សាមីខ្លួនចូលទៅបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខតុលាការដំបូង។ តុលាការដែលទទួលបានបណ្តឹងតាមនីតិវិធីបង្ហាញខ្លួនភ្លាមនេះត្រូវបើកសវនាការជំនុំជម្រះលើអង្គសេចក្តីនៅក្នុងថ្ងៃនោះតែម្តង។ លើកលែងតែជនជាប់ចោទសុំពេល ឬ ប្រសិនបើតុលាការយល់ឃើញថារឿងក្តីមិនទាន់អាចជំនុំជម្រះភ្លាមៗបាន។

[54] មាត្រា ៣០៤ កថាខណ្ឌ ១០ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[55] មាត្រា ៤៨ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[56] មាត្រា ៤៩ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

ផ្នែកទី២. ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ

ដំណើររឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅសាលាក្តីជាន់ទាប ត្រូវបានបែងចែកជា ៤ ដំណាក់កាលគឺ ដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេត ដំណាក់កាលចោទប្រកាន់ ដំណាក់កាលស៊ើបសួរ និងដំណាក់កាលជំនុំជម្រះ។ ហើយដំណាក់កាលចោទប្រកាន់ គឺជាដំណាក់កាលមួយដែលស្ថិតនៅក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់ស្ថាប័នអយ្យការ (ជាម្ចាស់បណ្តឹងអាជ្ញា) ដែលអាចសម្រេចចោទប្រកាន់ និងបញ្ជូនទៅសុំណុំរឿងទៅយុត្តាស៊ើបសួរ និងយុត្តាជំនុំជម្រះ។

យោងតាមជម្រើសនៃការចោទប្រកាន់ ព្រះរាជអាជ្ញាថ្លឹងថ្លែងអំពីចំណាត់ការលើពាក្យបណ្តឹង និងពាក្យបរិហារដែលខ្លួនទទួលបានដោយផ្ទាល់ ឬដែលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បញ្ជូនមក។ ដោយផ្អែកតាមអត្ថន័យនេះហៅថា គោលការណ៍កាលានុវត្តភាពនៃការចោទប្រកាន់ ទន្ទឹមគ្នានេះផងដែរមានន័យថា ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើការសម្រេចចិត្តចោទប្រកាន់ផង និងតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការផង ចំពោះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ។

យោងតាមការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ កាលណាពាក្យបណ្តឹងណាមួយត្រូវបានតម្កល់ទុកឥតចាត់ការ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវជូនដំណឹងទៅដល់អ្នកប្តឹងអំពីសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន នៅក្នុងរយៈពេលយ៉ាងខ្លីបំផុត ហើយយ៉ាងយូរបំផុតរយៈពេល ០២ (ពីរ)ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃចុះពាក្យបណ្តឹងក្នុងបញ្ជីដែលមានចែងក្នុង (បញ្ជីនៃពាក្យបណ្តឹង) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ ត្រូវតែមានសំអាងច្បាប់ និងសំអាងហេតុ។ ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការនេះគ្មានអាជ្ញាអស់ជំនុំទេ។ ព្រះរាជអាជ្ញា អាចសើរើកែប្រែសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនវិញ ក្នុងខណៈដែលបណ្តឹងអាជ្ញាមិនទាន់ផុតរលត់នៅឡើយ។[57]

គោលបំណងនៃការសម្រេចតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ ដើម្បីជៀសវាងការប្តឹងផ្តល់ដោយគ្មានមូលដ្ឋានច្បាប់។ ព្រះរាជអាជ្ញាសាលាដំបូងរាជធានី និងសាលាដំបូងខេត្ត-ក្រុងទាំងអស់អាចតម្កល់រឿងឥតចាត់ការទៅតាមគោលការណ៍ និងលក្ខខណ្ឌដែលបានកំណត់នៅក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ បន្ទាប់ពីព្រះរាជអាជ្ញា បានទទួលពាក្យបណ្តឹងអាជ្ញាពីរូបវន្តបុគ្គលតាមរយៈការធ្វើបណ្តឹងបរិហារ ឬទទួលបានពីមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។

កថាភាគទី១. មូលហេតុនៃការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ

១. ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការចំពោះអំពើដែលមិនមែនជាបទល្មើស

អំពើខ្លះរបស់រូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គលដែលបង្កចលាចលដល់សង្គម ជាបទល្មើស ។ បទល្មើសត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈឹម និង បទលហុ ទៅតាមទម្ងន់នៃបទល្មើសនោះ។[58]

ពុំមានបទល្មើសទេ ប្រសិនបើគ្មានចេតនាប្រព្រឹត្តចេតនាប្រព្រឹត្តបទល្មើស)។[59]

---

[57] មាត្រា ៤១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[58] មាត្រា ២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៩

អំពើមួយដែលត្រូវចាត់ទុកថាជាបទល្មើស លុះត្រាតែមានធាតុផ្សំ ៣ គឺ៖

១-ធាតុនីត្យានុកូល យោងក្រមព្រហ្មទណ្ឌបានចែងថា មានតែអំពើដែលបង្កើតជាបទល្មើស នៅពេលដែលអំពើនោះ មានចែងនៅមានតែអំពើដែលបង្កើតជាបទល្មើសនៅពេលដែលអំពើនោះមានចែងក្នុងបទប្បញ្ញត្តិព្រហ្មទណ្ឌជាធរមានប៉ុណ្ណោះទើបត្រូវផ្តន្ទាទោសព្រហ្មទណ្ឌបាន ។ មានតែទោសដែលមានចែងក្នុងបទប្បញ្ញត្តិព្រហ្មទណ្ឌជាធរមាន នៅពេលដែលបទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្តប៉ុណ្ណោះ ទើបអាចត្រូវប្រកាសបាន។[60]

មានន័យថា ធាតុនីត្យានុកូលជាធាតុផ្សំនៃបទល្មើសមួយ ដែលច្បាប់បានចែងជាធរមាន ដែលស្របទៅតាមគោលការណ៍នីត្យានុគោលភាព។ យោងតាមអត្ថន័យនេះមានន័យថា គ្មានបទល្មើសទេ គ្មានទោសទេ បើគ្មានច្បាប់ចែង។

២-សន្យានុម័ត ឬធាតុសម្ភារ សំដៅទៅលើ អំពើវិជ្ជមាន ឬ អំពើអវិជ្ជមានដែលប្រព្រឹត្ត ដោយបុគ្គលណាម្នាក់ហើយស្តែងចេញជាសម្ភារៈមកខាងក្រៅទោះដោយអំពើសកម្មក្តី ឬ អំពើអកម្មក្តី ដែលអំពើនោះបណ្តាលឲ្យប៉ះពាល់ដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ឬ សិទ្ធិសេរីភាពបូរណភាពផ្លូវកាយ បូរណភាពផ្លូវចិត្ត។ ចំពោះអំពើសកម្ម ដែលជាសកម្មភាពជាបទល្មើសដែលមានធាតុផ្សំសត្យានុម័តជាសកម្មភាពវិជ្ជមាន ឬជាអំពើវិជ្ជមាន។ ដែលមានន័យថា ចារីបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសយ៉ាងស្វិតស្វាញដើម្បីសម្រេចនូវគោលបំណងរបស់ខ្លួន។

២-ធាតុអត្តនោម័ត ឬស្ថានភាពផ្លូវចិត្ត សំដៅទៅលើ កិរិយាផ្លូវចិត្តរបស់ជនល្មើស ឬឆន្ទៈរបស់ចារីក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលក្នុងនោះអាចជាកំហុសចេតនា ឬកំហុសអចេតនា។ កំហុសចេតនា សំដៅទៅលើចេតនាក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស មានឆន្ទៈក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ ដែលមានន័យថា ចារីបានដឹងថា អំពើរបស់ខ្លួន ជាអំពើដែលច្បាប់ហាមឃាត់ ប៉ុន្តែចារីនៅតែព្យាយាមប្រព្រឹត្ត ដែលនេះស្របតាមនៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌបានចែងថា ពុំមានបទល្មើសទេ ប្រសិនបើគ្មាន ចេតនាប្រព្រឹត្ត។ ចេតនាក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ឬត្រូវបានគេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ជាចេតនាទុច្ចរិត មានច្រើនប្រភេទដូចជា ចេតនាទុច្ចរិតទូទៅ ចេតនាទុច្ចរិតពិសេស ចេតនាទុច្ចរិតធ្ងន់ធ្ងរ ចេតនាទុច្ចរិតច្បាស់លាស់ និងមិនច្បាស់លាស់ និងចេតនាទុច្ចរិតចំពោះ និងមិនចំពោះ។ មាន័យថា ធាតុអត្តនោម័ត ឬស្ថានភាពផ្លូវចិត្ត គឺជាចិត្តគំនិតខាងក្នុងរបស់ជនល្មើសដែលស្តែងចេញមកខាងក្រៅតាមរយៈធាតុសត្យានុម័ត។

ដូចនេះ ប្រសិនបើករណីមានកង្វះនូវធាតុផ្សំណាមួយ តំណាងអយ្យការនឹងសម្រេចថាតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការបាន។

[59] មាត្រា ៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៩

[60] មាត្រា ៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៩

២. ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការចំពោះអំពើជាបទល្មើស

ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការចំពោះអំពើជាបទល្មើស កាលណាការចោទប្រកាន់មិនផ្តល់ប្រយោជន៍ ដោយយោង គោលការណ៍កាលានុវត្តភាពនៃការចោទប្រកាន់ ការចោទប្រកាន់របស់អយ្យការទៅលើស្ថានភាព ដែលពាក់ព័ន្ធទៅលើកត្តាដូចជា៖ ចារី សហចារី ជនសង្ស័យ ជនល្មើស ជនរងគ្រោះ ជាអាទិ៍។ មានន័យថា ការចោទប្រកាន់របស់អយ្យការ មិនមានផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់សង្គម ឬ ផ្ទុយពីគោលបំណងនៃបណ្តឹងអាជ្ញា ដូចនេះ អយ្យការអាចតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការបាន។

២.១. មូលហេតុគតិយុត្តដែលនាំឲ្យតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ

ការផុតរលត់នៃបណ្តឹងអាជ្ញានៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ៖

- មរណភាពនៃជនល្មើស
- ការផុតអាជ្ញាយុកាល
- ការលើកលែងទោសជាទូទៅ
- និរាករណ៍នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ
- អាជ្ញាអស់ជំនុំ។

មូលហេតុផ្សេងទៀតនៃការរលត់បណ្តឹងអាជ្ញា កាលណាច្បាប់ដោយឡែក បានចែងដោយជាក់លាក់ នោះបណ្តឹងអាជ្ញាក៏អាចផុតរលត់បានដែរក្នុងករណីដូចខាងក្រោម៖

- ដោយការសម្របសម្រួលជាមួយរដ្ឋ
- ដោយការដកពាក្យប្តឹង នៅក្នុងករណីដែលពាក្យប្តឹងនេះជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់នៃ
- ការចោទប្រកាន់ជាបទព្រហ្មទណ្ឌ
- ដោយការបង់ប្រាក់ពិន័យសរុបឬប្រាក់ពិន័យសម្របសម្រួល ។[61]

ប៉ុន្តែ ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលគ្មានអាជ្ញាយុកាលកំណត់រួមមាន៖ បទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍ បទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និងបទឧក្រិដ្ឋសង្គ្រាមមិនអាចផុតអាជ្ញាយុកាលបានទេ។

២.២ ការរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ

ការរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ ក៏ជាមូលហេតុដែលនាំឲ្យតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការផងដែរ មូលហេតុទាំងនោះរួមមាន៖

[61] មាត្រា៧ និង ៨ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

- **ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ការមិនទទួលខុសត្រូវដោយសារមូលហេតុវិបល្លាសស្មារតី**

កាលបើជនណាម្នាក់ប្រព្រឹត្តបទល្មើស នៅពេលដែលជននោះកើតវិបល្លាសស្មារតី ដែលធ្វើឲ្យបាត់បង់នូវការដឹងខុសត្រូវរបស់ខ្លួន ជននោះមិនទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌទេ។

កាលបើជនណាម្នាក់ព្រឹត្តបទល្មើស នៅពេលដែលជននោះកើតវិបល្លាសស្មារតី ដែលបន្ថយនូវការដឹងខុសត្រូវរបស់ខ្លួនជននោះនៅតែទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌដដែល។ ប៉ុន្តែ តុលាការត្រូវគិតគូរអំពីបញ្ហានេះកាលណាតុលាការកំណត់ទោស។

កាលបើជនណាម្នាក់បព្រឹត្តបទល្មើសនៅពេលដែលជននោះ កើតវិបល្លាសស្មារតីដោយសារការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹង គ្រឿងញៀន ឬ សារជាតិដែលច្បាប់បានហាមឃាត់ មិនអាចរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌឡើយ ។[62]

- **ការអនុញ្ញាតដោយច្បាប់ ឬអាជ្ញាធរ**

បុគ្គលណាដែលប្រព្រឹត្តអំពើដែលបានបញ្ញត្ត ឬអនុញ្ញាតតាមច្បាប់ បុគ្គលនោះ មិនប្រព្រឹត្តបទល្មើសទេ។

បុគ្គលណាដែលប្រព្រឹត្តអំពើតាមបញ្ជារបស់អាជ្ញាធរស្របច្បាប់ បុគ្គលនោះមិនប្រព្រឹត្តបទល្មើសទេ លើកលែងតែអំពើនេះជាអំពើខុសច្បាប់យ៉ាងជាក់ច្បាស់។

ប៉ុន្តែ ចារី សហចារី អ្នកផ្តើមគំនិត ឬអ្នកសមគំនិតក្នុងបទប្រល័យពូជសាសន៍ បទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ឬ បទឧក្រិដ្ឋសង្គ្រាម មិនអាចលើកលែងឱ្យផុតពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌរបស់ខ្លួនទេទោះបីជាក្នុងករណីមានមូលហេតុដូចខាងក្រោមក៏ដោយ :

១-ជនល្មើសនោះបានប្រព្រឹត្តអំពើដែលបញ្ញត អនុញ្ញាត ឬមិនហាមឃាត់ដោយច្បាប់ជាធរមាន

២-បុគ្គលនោះបានប្រព្រឹត្តតាមបញ្ជារបស់អាជ្ញាធរ ស្របច្បាប់។[63]

- **ការការពារស្របច្បាប់**

បុគ្គលណាដែលប្រព្រឹត្តបទល្មើសក្នុងសភាពការពារស្របច្បាប់ មិនទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌទេ ។

ការការពារស្របច្បាប់ ត្រូវមានលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោមនេះ៖

- បទល្មើសត្រូវចាត់ទុកថាត្រឹមត្រូវដោយការចាំបាច់ដើម្បីការពារខ្លួនការពារអ្នកដទៃ ឬការពារទ្រព្យសម្បត្តិប្រឈមមុខនឹងការឈ្លានពានមួយដែលមិនត្រឹមត្រូវ
- បទល្មើស និងការឈ្លានពានត្រូវតែកើតឡើងក្នុងពេលជាមួយគ្នា និងគ្មានវិសមាមាត្ររវាងមធ្យោបាយការពារដែលប្រើប្រាស់ និងទម្ងន់នៃការឈ្លានពាន។[64]

[62] មាត្រា៣១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៩

[63] មាត្រា ៣២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៩

- **សច្ចធារណ៍នៃការការពារស្របច្បាប់**

ត្រូវសន្មតថាជាការការពារស្របច្បាប់ នៅក្នុងករណីដូចតទៅ៖

១-បទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្តដើម្បីរុញច្រានការចូលក្នុងពេលយប់ ដោយការកាប់គាស់ទម្លុះទម្លាយដោយហិង្សា ឬដោយកលល្បិចនៅក្នុងទីកន្លែងដែលមានមនុស្សនៅ ។

២-បទល្មើសបានប្រព្រឹត្ត ដើម្បីការពារខ្លួនប្រឆាំងនឹងការលួច ឬ ការប្លន់ដែលអនុវត្តដោយហិង្សា។ សច្ចធារណ៍នៃការការពារស្របច្បាប់ពុំមានលក្ខណៈដាច់ខាតទេ។[65]

- **ស្ថានភាពចាំបាច់**

បុគ្គលដែលស្ថិតនៅក្នុងការចាំបាច់ត្រូវតែប្រព្រឹត្តបទល្មើស មិនទទួលខុសត្រូវ ព្រហ្មទណ្ឌទេ ។ ស្ថានភាពចាំបាច់ត្រូវមានលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោមនេះ ៖

- បទល្មើសត្រូវបានចាត់ទុកថា ត្រឹមត្រូវដោយការចាំបាច់ដើម្បីការពារខ្លួនការពារអ្នកដទៃ ឬការពារទ្រព្យសម្បត្តិ ប្រឆាំងនឹងគ្រោះថ្នាក់ដែលកំពុងកើតមាន ឬដែលនឹងកើតមាន និង
- គ្មានវិសមាមាត្ររវាងមធ្យោបាយការពារនិងទម្ងន់នៃគ្រោះថ្នាក់។[66]

- **អានុភាពនៃកម្លាំង ឬ ការបង្ខំ**

បុគ្គលដែលប្រព្រឹត្តបទល្មើសក្រោមអានុភាពនៃកម្លាំង ឬការបង្ខំ ដែលបុគ្គលនេះមិនអាចទប់ទល់បាន បុគ្គលនេះមិនទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌទេ។

កម្លាំង និងការបង្ខំ អាចចេញមកពីព្រឹត្តិការណ៍ក្រៅឆន្ទៈរបស់មនុស្សតែ ប៉ុណ្ណោះ។ កម្លាំង និងការបង្ខំនេះត្រូវតែមិនអាចមើលឃើញជាមុនបាន និងមិន អាចជៀសវាងបាន។[67]

- **ការមិនទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ**

បុគ្គលដែលមិនទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ មិនត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មព្រហ្មទណ្ឌណាមួយឡើយ។[68]

កថាភាគទី២. នីតិវិធីការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ

ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវឲ្យដំណឹងដល់អ្នកប្តឹង ក្នុងរយៈពេលយ៉ាងខ្លីបំផុត ហើយយ៉ាងយូរបំផុតរយៈពេល ២ (ពីរ)ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃចុះពាក្យបណ្តឹងដែលមានខ្លឹមសារដូចខាងក្រោម៖នីតិវិធីត្រូវបានអនុវត្តដូចតទៅ៖

[64] មាត្រា ៣៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៩

[65] មាត្រា ៣៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៩

[66] មាត្រា ៣៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៩

[67] មាត្រា ៣៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៩

[68] មាត្រា ៣៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៩

- អត្តសញ្ញាណរបស់អ្នកប្តឹង
- កាលបរិច្ឆេទដែលអយ្យការ(ព្រះរាជអាជ្ញា)បានទទួលពាក្យបណ្តឹង
- ប្រភពនៃពាក្យបណ្តឹងផ្ទាល់មាត់ ឬមកពីនគរបាលយុត្តិធម៌
- ប្រភេទនៃរឿងហេតុដែលអ្នកប្តឹងបានរាយការណ៍។

ប្រសិនបើអ្នកប្តឹងមិនសុខចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេចតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ សាមីខ្លួនអាចធ្វើការតវ៉ាទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍បាន ។

កថាភាគទី៣. ការធ្វើបណ្តឹងតវ៉ាចំពោះការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការរបស់អយ្យការ

១. ការប្តឹងតវ៉ាទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍

ការតម្កល់នេះត្រូវធ្វើនៅក្នុងរយៈពេល ២ (ពីរ)ខែ គិតពីថ្ងៃទទួលដំណឹងអំពីសេចក្តីសម្រេចតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ ការតវ៉ានេះត្រូវធ្វើតាមបណ្តឹងសាមញ្ញនៅអង្គការអយ្យការដែលពាក់ព័ន្ធ បន្ទាប់មកសំណុំរឿងត្រូវបានបញ្ជូនភ្លាមទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ដោយតំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូង ។

ប្រសិនបើយល់ឃើញថា ការតវ៉ានេះមានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ចេញអធិបញ្ញាដល់ព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូងឲ្យធ្វើការចោទប្រកាន់។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ធ្វើអធិបញ្ញាតាមការណែនាំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។ នៅក្នុងករណីផ្ទុយពីនេះ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ តម្កល់សេចក្តីសម្រេចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូង ទុកជាបានការ។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ត្រូវឲ្យដំណឹងអំពីសេចក្តីសម្រេចនេះដល់អ្នកប្តឹងតវ៉ា ។

២. ឋានានុក្រមនៃអង្គការអយ្យការ

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ អាចប្តឹងបរិហារទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ឬ ព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូង អំពីបទល្មើសដែលខ្លួនបានដឹង អាចធ្វើអធិបញ្ញាតាមការណែនាំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលត្រូវដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿងឲ្យអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ឬព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើការចោទប្រកាន់ ឬធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានយ៉ាងណាតាមការដែលរដ្ឋមន្ត្រីយល់ឃើញថាជាការគួរ រដ្ឋមន្ត្រីមិនអាចធ្វើអធិបបញ្ញាដល់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ឬព្រះរាជអាជ្ញាឱ្យធ្វើការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការនូវរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌណាមួយឡើយ។

៣. ការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅចំពោះមុខចៅក្រមស៊ើបសួរ

បណ្តឹងដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជនរងគ្រោះនៃបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈឹម អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងជូនទៅចៅក្រមស៊ើបសួរមានសមត្ថកិច្ច ដោយការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ ពាក្យបណ្តឹងអាចដាក់ក្នុងនាមជនរងគ្រោះដោយមេធាវី។

ការដាក់ពាក្យបណ្តឹងអាជ្ញាដោយជនរងគ្រោះ ជនរងគ្រោះនៃបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈឹម អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងដោយតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី នៅចំពោះមុខចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ពាក្យបណ្តឹងដោយមានតាំង

ខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី មានអានុភាពប្តឹងដល់ចៅក្រមស៊ើបសួរ អំពីបណ្តឹងអាជ្ញានៅក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលបញ្ញត្តិបានចែង។[69]

ចៅក្រមស៊ើបសួរធ្វើការកត់សំគាល់នូវការដាក់ពាក្យប្តឹង ដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីតាមដីកា។ ក្រោយពីបានឃើញពាក្យប្តឹងដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវប្តឹងទៅចៅក្រមស៊ើបសួរ តាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ។ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរនេះអាចធ្វើប្រឆាំងនឹងអញ្ញាតជន ទោះបីជាបណ្តឹងដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចោទទៅលើឈ្មោះបុគ្គលម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់ក៏ដោយ។ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចសុំដល់ចៅក្រមស៊ើបសួរកុំឲ្យស៊ើបសួរ ប្រសិនបើបណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវបានផុតរលត់ ឬ ប្រសិនបើអំពើនោះមិនមែនជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌទេ។ ក្នុងករណីចៅក្រមស៊ើបសួរសម្រេចមិនស៊ើបសួរ ចៅក្រមរូបនេះត្រូវចេញដីកាសម្រេចដោយមានសំអាងហេតុ ដែលត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ ក្នុងករណីដែលចៅក្រមស៊ើបសួរនៅតែសម្រេចស៊ើបសួរ ចៅក្រមរូបនេះត្រូវចេញដីកាសម្រេចដោយមានសំអាងហេតុ ហើយត្រូវជូនដំណឹងបន្ទាន់ដល់ព្រះរាជអាជ្ញា។[70]។

ការបង់ប្រាក់តម្កល់ទុក ដោយផ្អែកទៅលើធនធាននៃដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងទៅលើការលំបាកនៃរឿងដែលអាចមើលឃើញជាមុន ចៅក្រមស៊ើបសួរកំណត់តាមដីកាសម្រេចនូវចំនួនទឹកប្រាក់ដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបង់ ព្រមទាំងរយៈពេលដែលត្រូវបង់ប្រាក់នេះផង។[71]

ប្រសិនបើដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីពុំមានលទ្ធភាពអាចបង់ប្រាក់តម្កល់ទុកបានទេ ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចលើកលែងមិនឲ្យបង់ប្រាក់នេះបាន។ ដីកានេះត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

ក្នុងករណីដែលមានការបង់ប្រាក់តម្កល់ទុក ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទទួលបង្កាន់ដៃដែលមានចុះហត្ថលេខាដោយប្រធានតុលាការ ព្រះរាជអាជ្ញា និងក្រឡាបញ្ជី។

ប្រសិនបើប្រាក់តម្កល់ទុកមិនត្រូវបានបង់នៅក្នុងរយៈពេលដែលកំណត់ដោយចៅក្រមស៊ើបសួរទេ ពាក្យប្តឹងដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវប្រកាសថាមិនអាចទទួលបានដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ចៅក្រមស៊ើបសួរសម្រេចតាមដីកាដែលត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

ប្រាក់តម្កល់ទុកត្រូវបង្វិលទៅសាមីខ្លួននៅពេលបញ្ចប់ទីពីរ លើកលែងតែត្រូវអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិនៃបណ្តឹងដោយបំពាន ឬ បណ្តឹងដោយអូសបន្លាយពេលវេលានៃក្រមនេះ ។

---

[69] មាត្រា ៥ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[70] មាត្រា ១៣៩ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[71] មាត្រា ១៤០ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

ប្រាក់តម្កល់ទុកត្រូវតម្កល់ទុកនៅក្នុងគណនីពិសេសដែលបើកនៅក្នុងធនាគារ ឬ រក្សាទុកនៅក្នុងទីកន្លែងដែលមានការធានាសន្តិសុខយ៉ាងរឹងមាំទីកន្លែងនេះ ត្រូវបានជ្រើសរើសតាមការព្រមព្រៀងគ្នារបស់ប្រធានតុលាការ និងព្រះរាជអាជ្ញា។

បណ្តឹងដោយបំពានឬបណ្តឹងដោយអូសបន្លាយពេលវេលា ប្រសិនបើការស៊ើបសួរដែលបានបើកបន្ទាប់ពីមានពាក្យប្តឹងដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវបានបិទតាមដីកាលើកលែងចោទប្រកាន់ ហើយប្រសិនបើចៅក្រមស៊ើបសួរយល់ឃើញថា នីតិវិធីធ្វើឡើងដោយរំលោភ ឬដោយអូសបន្លាយពេលវេលា នោះចៅក្រមស៊ើបសួរ អាចសម្រេចតាមដីកាសម្រេចឱ្យដើមបណ្តឹងបង់ប្រាក់ពិន័យរដ្ឋប្បវេណី ចំនួនប្រាក់ពិន័យមិនអាច លើសចំនួនទឹកប្រាក់តម្កល់ទុកឡើយ ។ ដីកាសម្រេចឱ្យ បង់ប្រាក់ពិន័យនេះ ត្រូវឲ្យដំណឹងដល់សាមីខ្លួនជាបន្ទាន់។[72]

កថាភាគទី៤. អនុភាពនៃការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ

១. ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការគ្មានអាជ្ញាអស់ជំនុំទេ

ដោយអនុវត្តតាមគោលការណ៍អាជ្ញាអស់ជំនុំ ជនណាដែលត្រូវបានតុលាការសម្រេចឲ្យរួចខ្លួនជាស្ថាពរហើយ ជននោះមិនអាចត្រូវចោទប្រកាន់ទៀតទេចំពោះអំពើដដែល ទោះបីជាក្រោមការកំណត់ឈ្មោះបទល្មើសថ្មីផ្សេងក៏ដោយ។ ប៉ុន្តែការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការគ្មានអាជ្ញាអស់ជំនុំទេ។

ដូចនេះ ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការមិនអាចបង្កើតអាជ្ញាអស់ជំនុំទេ មានន័យថា តំណាងអយ្យការអាចធ្វើការចោទប្រកាន់ឡើងវិញនៅពេលក្រោយបាន ទោះបីបានធ្វើការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ រួចហើយក៏ដោយ។

២. ការសើរើកែប្រែសេចក្តីសម្រេចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា

ព្រះរាជអាជ្ញាអាចសើរើកែប្រែសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនវិញ ក្នុងខណៈដែលបណ្តឹងអាជ្ញាមិនទាន់ត្រូវផុតរលត់ឡើយ។ មានន័យថា នៅពេលដែលលេចចេញអង្គហេតុថ្មី ឬ ភស្តុតាងថ្មីណាមួយដែលនាំឲ្យតំណាងអយ្យការអាចកំណត់បានសញ្ញាណថ្មី និងមានមូលដ្ឋានគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចោទប្រកាន់ឡើងវិញបាន ប៉ុន្តែស្ថិតក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលបណ្តឹងអាជ្ញាមិនទាន់ផុតរលត់ប៉ុណ្ណោះ។

អាជ្ញាយុកាលមានរយៈពេលខុសៗ ទៅតាមប្រភេទបទល្មើសដោយយោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ អាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើស (១)បទឧក្រិដ្ឋមានអាជ្ញាយុកាល ១៥(ដប់ប្រាំ)ឆ្នាំ (២)បទល្មើសមជ្ឈិមមាន អាជ្ញាយុកាល ៥(ប្រាំ)ឆ្នាំ បទល្មើសលហុអាជ្ញាយុកាលមានរយៈពេល ០១(មួយ)ឆ្នាំ។[73]

---

[72] មាត្រា ១៤១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

[73] មាត្រា ១០ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧

សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ក្រោយពីបានស្រាវជ្រាវ និងសិក្សាច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់អំពីអង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីខេត្ត-ក្រុង។ ដើម្បីបញ្ចប់ការសិក្សាបរិញ្ញាបត្រយើងខ្ញុំបានចងក្រងសារណាមួយក្រោមប្រធានបទស្តីពី អង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីខេត្ត-ក្រុង។

តាមរយៈប្រធានបទនេះបានឲ្យយល់ឃើញថា អង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូង សំដៅទៅលើព្រះរាជអាជ្ញា និងព្រះរាជអាជ្ញារង។ អង្គការអយ្យការមានតួនាទី ធ្វើការចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ និងសន្និដ្ឋានឲ្យតុលាការអនុវត្តច្បាប់។ ប៉ុន្តែព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវគោរពតួនាទីរបស់ខ្លួនទៅតាមគោលការណ៍ដូចជា: គោលការណ៍ឋានានុក្រមនៃអង្គការអយ្យការ គោលការណ៍អង្គអវិភាគនៃអង្គការអយ្យការ គោលការណ៍អង្គឯករាជ្យនៃអង្គការអយ្យការគោលការណ៍មិនអាចប្តឹងជិតចិត្ត គោលការណ៍កាលានុវត្តភាពនៃចោទប្រកាន់ និងគោលការណ៍នៃការមិនទទួលខុសត្រូវ។ ចំពោះអំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ព្រះរាជអាជ្ញាប្រើប្រាស់អំណាចទាំងអស់ដែលក្រមនេះនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌទទួលស្គាល់ឲ្យដល់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងការស៊ើបអង្កេត ព្រះរាជអាជ្ញាអាចចុះទៅកន្លែងស៊ើបអង្កេត និងធ្វើគ្រប់ការណែនាំដែលមានប្រយោជន៍ដល់មន្ត្រី និងភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងករណីពិសេស ព្រះរាជអាជ្ញាអាចដកសិទ្ធិស៊ើបអង្កេតពីមន្ត្រី និងភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ និងរៀបជំនួសមន្ត្រី និងភ្នាក់ងារនេះ។ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើអធិការកិច្ចបានគ្រប់ពេលវេលា នៅអង្គភាពនគរបាលយុត្តិធម៌ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចចូលរួមក្នុងការស្តាប់ចម្លើយ អាចត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តវិធានការឃាត់ខ្លួន ជាពិសេសគឺការគោរពទម្រង់ច្បាប់ និងការកាន់កាប់កន្លែងឃាត់ខ្លួន។ ហើយអំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញារង ដែលស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា។ ចំពោះមុខងារវិញថៅក្រមអយ្យការមានមុខងារអនុវត្តសាលក្រមផងដែរ (សាលក្រមចំពោះមុខ និងសាលក្រមកំបាំងមុខ)។ យ៉ាងណាមិញ បណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវអនុវត្តលើបុគ្គលគ្រប់រូប ទាំងរូបវន្តបុគ្គល ទាំងនីតិបុគ្គល។ ព្រះរាអាជ្ញាធ្វើការចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ និងសុំឲ្យអនុវត្តច្បាប់នៅចំពោះមុខយុត្តាធិការស៊ើបសួរ និងយុត្តាធិការជំនុំជម្រះ។ ទន្ទឹមគ្នានេះដែរ ព្រះរាជអាជ្ញាមានសិទ្ធិក្នុងការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការផងដែរ។ ហើយបណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវមានដំណើរការប្រព្រឹត្តទៅ ដោយអយ្យការក្នុងការចោទប្រកាន់ និងដំណើរការដោយជនរងគ្រោះ។

ដូចនេះសរុបសេចក្តីមក ក្រោយពីបានសិក្សាស្រាវជ្រាវស៊ីជម្រៅទៅលើប្រធានបទស្តីពី **អង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីខេត្ត-ក្រុង** បានបង្ហាញថា អង្គការអយ្យការ គឺស្ថាប័នដែលមិនស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់តុលាការទេ តែជាស្ថាប័នទទួលបន្ទុកចោទប្រកាន់ ទៅបុគ្គលដែលប្រព្រឹត្តខុស ឬ ប្រឆាំងនឹងច្បាប់ទាក់ទងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ។ ព្រះរាជអាជ្ញា ជាមន្ត្រីដែលស្ថិតនៅក្នុងស្ថាប័នអយ្យការ ហើយនៅក្នុងដំណើររឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ តំណាងអយ្យការត្រូវតែមានវត្តមាននៅក្នុងសវនាការ។

អនុសាសន៍

អនុសាសន៍

បន្ទាប់ពីពីបានធ្វើការស្រាវជ្រាវ និងការធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានរួចមក ឲ្យយើងខ្ញុំយល់ឃើញថា ការអនុវត្តច្បាប់ និងកិច្ចនៃនីតិវិធីក្នុងដំណើររឿងក្ដីព្រហ្មទណ្ឌ នៅក្នុងដំណាក់កាល អយ្យការ គឺប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងរលូន និងមានភាពប្រទាក់ក្រឡាគ្នារហូតដល់ចប់កិច្ចនីតិវិធី។ ប៉ុន្តែ ទន្ទឹមគ្នានេះដែលចំពោះបញ្ហាមួយចំនួនក្នុងកិច្ចនីតិវិធីនៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្ដែង នៅមានចំណុចអសកម្មពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាបច្ចេកទេស ស្ថាប័ន និងការរួមសហការដែលជាហេតុធ្វើឲ្យមានចន្លោះប្រហោង និងមានភាពយឺតយ៉ាវក្នុងការបំពេញការងារ។ ហេតុនេះដើម្បីធ្វើឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ក្នុងវិស័យយុត្តិធម៌នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា យើងខ្ញុំជានិស្សិតសរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សា សូមចូលរួមជាគំនិតខ្លះៗ ដើម្បីបានផ្ដល់ជាអនុសាសន៍បន្ថែមទៅលើចំណុចខ្វះខាតរួមមាន៖

១. ការជ្រើសរើសមន្ត្រីក្នុងវិស័យវិជ្ជាជីវៈតុលាការ ក្រឡាបញ្ជី ព្រះរាជអាជ្ញា ចៅក្រម ឲ្យចូលបម្រើការងារនៅតាមស្ថាប័នតុលាការឲ្យបានគ្រប់ចំនួន ព្រោះយើងសង្កេតឃើញថា សព្វថ្ងៃនេះមានការខ្វះខាតមន្ត្រីផ្នែកតុលាការ។

២. បង្កើតតុលាការតាមជំនាញ៖ នាពេលបច្ចុប្បន្ន តុលាការនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា គឺមិនទាន់គ្រប់តម្រូវការ និងជំនាញឯកទេសរបស់ខ្លួននោះទេ ដូចជា តុលាការពាណិជ្ជកម្ម តុលាការរដ្ឋបាលជាដើម ដែលជាហេតុធ្វើឲ្យមានភាពមមាញឹកខ្លាំងក្នុងការដោះស្រាយរឿងក្ដីនីមួយៗ។

៣. រៀបចំឲ្យមានការបណ្ដុះបណ្ដាលជំនាញ និងវិធីសាស្ត្រល្អៗ និងពង្រឹងការផ្សព្វផ្សាយវិស័យយុត្តិធម៌ឲ្យកាន់តែទូលំទូលាយ។

ប្រសិនបើ ចំណុចខាងលើនេះត្រូវបានបំពេញពិតជាល្អខ្លាំងណាស់។ ម៉្យាងទៀត ព្រះរាជអាជ្ញា និងចៅក្រមស៊ើបសួរ ត្រូវតែធ្វើការស៊ើបសួរដោយផ្ទាល់ ជៀសវាងឲ្យក្រឡាបញ្ជីជាអ្នកស៊ើបសួរជំនួស ជាពិសេសនោះ គឺត្រូវគោរពតួនាទីរបស់ខ្លួនទៅតាមបទបញ្ញត្តិដែលមានចែងនៅក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៧។

គន្ថនិទេស

គន្ថនិទ្ទេស

I. អំពីរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

ក. រដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៩៣

II. អំពីក្រម

ខ. ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៩

គ. ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៧

III. អំពីច្បាប់

ឃ. ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា ឆ្នាំ២០១៤

ង ច្បាប់ស្តីពី ការរៀបចំអង្គការតុលាការ ឆ្នាំ២០១៤

IV. អំពីឯកសារជាសៀវភៅ និងអត្ថបទ

ច. Facebook page យល់ដឹងពីច្បាប់ (ថ្ងៃទី៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩)

ឆ. https://www.facebook.com/kh.lawpage (ថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២២)

ជ. សៀវភៅសាស្ត្រាចារ្យ **ហ៊ាង ឡេង** ឆ្នាំ២០១២

ឈ. អត្ថបទជំនួយស្មារតីសាស្ត្រាចារ្យ **អៀង សំណាង** ឆ្នាំ២០១២

ឧបសម្ព័ន្ធ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម
សាលាដំបូងខេត្ត
ពោធិ៍សាត់
លេខ៖..........

ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ

យើង .... តំណាងអយ្យការអម សាលាដំបូងខេត្ត ពោធិ៍សាត់
បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ .... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១...
បានឃើញរបាយការណ៍របស់អធិការដ្ឋាននគរបាលស្រុកក្រគរ លេខ: ...
ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១... ។

ក្រោយពីបានពិនិត្យឯកសារខាងលើ

ឃើញថា មានតម្រុយសន្មតបានថា:

១-នាមត្រកូល ៖ ... នាមខ្លួន ....ហៅតា ភេទ...
អាយុ ៖ ....ឆ្នាំ
ទីកន្លែងកំណើត៖ ....
អាសយដ្ឋាន ៖ ....
មុខរបរ ៖ ...
☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្រពន្ធ ៖ ....
សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ
ឪពុកឈ្មោះ ៖........... "ស" ម្ដាយឈ្មោះ ៖ .... "ស"
អនីតិជន ☐ ឬ នីតិជន ☐

២-នាមត្រកូល ៖........... នាមខ្លួន .... ភេទ...........
អាយុ ៖ ....ឆ្នាំ
ទីកន្លែងកំណើត៖ ....
អាសយដ្ឋាន៖ ....
មុខរបរ ៖ ....
☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្រពន្ធ ៖ ....

សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ .... "ស" ម្ដាយឈ្មោះ ៖ .... "ស"

អនីតិជន ☐ ឬ នីតិជន ☐

៣-នាមត្រកូល ៖ .... នាមខ្លួន .... ភេទ...........

អាយុ ៖ ....ឆ្នាំ

ទីកន្លែងកំណើត៖ ....

អាសយដ្ឋាន ៖ ....

មុខរបរ ៖ ....

☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្រពន្ធ ៖ ....

សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ .... "ស" ម្ដាយឈ្មោះ ៖ .... "ស"

អនីតិជន ☐ ឬ នីតិជន ☐

បានប្រព្រឹត្តអំពើដូចតទៅ ៖

កាលពីថ្ងៃទី........... ខែ...........ឆ្នាំ........... វេលាម៉ោង...........និង...........នាទី មានបទល្មើស........... ....នៅតំបន់........... .... ស្ថិតនៅភូមិ...........ឃុំ...........ស្រុក........... ខេត្តពោធិ៍សាត់ បង្កឡើងដោយជនសង្ស័យចំនួន០៧នាក់ ១.ឈ្មោះ...........ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ជា...........២.ឈ្មោះ .... ភេទ........... ហៅ........... ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ៣.ឈ្មោះ ....ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ៤.ឈ្មោះ .... ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ៥.ឈ្មោះ .... ភេទ........... អាយុ...........ឆ្នាំ ៦.ឈ្មោះ .... ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ៧.ឈ្មោះ .... ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ។ ពេលទទួលបានបណ្ដឹងពីប្រជាពលរដ្ឋ លោកអធិការបានបញ្ជាឲ្យលោកអធិការរងទទួលផែនការយុត្តិធម៌ ដឹកនាំផ្នែកជំនាញ ដោយសហការជាមួយប៉ុស្តិ៍........... ចុះទៅកន្លែងកើតហេតុដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវ បន្ទាប់ពីទៅដល់កន្លែងកើតហេតុលោកអធិការរងទទួលផែនការយុត្តិធម៌ ដឹកនាំផ្នែកជំនាញ និងប៉ុស្តិ៍........... ធ្វើការស្រាវជ្រាវកំណត់មុខសញ្ញា ។លុះដល់ថ្ងៃទី........... ខែ........... ឆ្នាំ........... កំលាំងអធិការដ្ឋាននគរបាលស្រុក........... ធ្វើការឃាត់ខ្លួន ១.ឈ្មោះ........... ភេទ........... អាយុ ....

ឆ្នាំ ជាប្រធានអង្គការ............ ២.ឈ្មោះ ....ភេទ............ ហៅ............ភេទ............ អាយុ ....ឆ្នាំ ៣.ឈ្មោះ .... ភេទ............ អាយុ............ឆ្នាំ ៤.ឈ្មោះ .... ភេទ .... អាយុ ....ឆ្នាំ ៥.ឈ្មោះ ....ភេទ............ អាយុ ....ឆ្នាំ ៦.ឈ្មោះ .... ភេទ............ អាយុ ....ឆ្នាំ ៧.ឈ្មោះ ....ភេទ............ អាយុ ....ឆ្នាំ ០៦នាក់ជាសមាជិក............។

អំពើខាងលើជាបទល្មើស៖ កំហែងយក តាមមាត្រា ៣៦៣,៣៦៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ប្រព្រឹត្តនៅ............ ស្ថិតនៅភូមិ............ឃុំ............ស្រុក............ ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី............ខែ............ ឆ្នាំ............។

បានឃើញមាត្រា ៤៤ និងមាត្រា ១២៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

សម្រេច ៖

បើកការស៊ើបសួរលើអង្គហេតុខាងលើ និង:

1.ដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យលើ ៖

ក. ឈ្មោះ ....ហៅ............ អាយុ ....ឆ្នាំ

ខ.ឈ្មោះ ....ភេទ............ អាយុ ....ឆ្នាំ

គ.ឈ្មោះ ....ភេទ............ អាយុ ....ឆ្នាំ

ឃ.ឈ្មោះ ....ភេទ............ អាយុ ....ឆ្នាំ

ង.ឈ្មោះ ....ភេទ............ អាយុ ....ឆ្នាំ

ច.ឈ្មោះ ....ភេទ............ អាយុ ....ឆ្នាំ

ឆ.ឈ្មោះ ....ភេទ............ អាយុ ....ឆ្នាំ

ពីបទ៖ កំហែងយក តាមមាត្រា ៣៦៣,៣៦៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ប្រព្រឹត្តនៅ .... ស្ថិតនៅភូមិ........... ....កាលពីថ្ងៃទី .... ខែ............ ឆ្នាំ............។

☐ ដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ

ធ្វើនៅពោធិ៍សាត់,ថ្ងៃទី........ ខែ .... ឆ្នាំ ....

តំណាងអយ្យការ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម
សាលាដំបូងខេត្ត
ពោធិ៍សាត់
លេខ៖

ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែមសាជាថ្មី

យើង ... ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់

-បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ: ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១៦ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់។

-បានឃើញដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងអោយស៊ើបសួរលេខ ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១៦ ។

-បានឃើញនីតិវិធីស៊ើបសួរលើឈ្មោះ ... ឈ្មោះ... និង ឈ្មោះ...ជាជនត្រូវចោទពីបទ: ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន តាមមាត្រា៤០ នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... ខេត្តពោធិ៍សាត់ និង នៅខណ្ឌ... ក្រុង ... កាលពីថ្ងៃទី... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៦។

ឃើញថាអង្គហេតុ: តាមចម្លើយរបស់ជនត្រូវចោទឈ្មោះ... បានឆ្លើយសារភាពថា ៖ កាលពីអំឡុង ខែ... ឆ្នាំ២០១៥ខ្លួនធ្លាប់បានទៅទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ ... ហៅ ... ចំនួនពាក់កណ្តាលកន្លះជ្រុង តម្លៃ១២០០០០០រៀល(មួយលានពីរសែនរៀល) ហើយឈ្មោះ...យកថ្នាំមកចនៅភូមិរលាប សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។ នៅអំឡុង ខែ... ឆ្នាំ២០១៥ ខ្លួនបានទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ ... ចំនួនកន្លះហ៊ុន នៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។ នៅអំឡុងខែ... ឆ្នាំ២០១៥ខ្លួនបានទៅទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ... ចំនួនមួយហ៊ុន ហើយឈ្មោះ...យកថ្នាំមកចនៅភូមិ ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់។ នៅចុងខែ... ឆ្នាំ២០១៥ ខ្លួនបានទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ ... ចំនួនមួយជ្រុង តម្លៃ៧០០ដុល្លា (ប្រាំពីររយ) ទិញនៅភូមិ... សង្កាត់.... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់។

☐ ដែលត្រូវបានចៅក្រមស៊ើបសួររកឃើញ ហើយបានជូនដំណឹងតាមលិខិតលេខ... ចុះថ្ងៃទី ... ខែ... ឆ្នាំ ២០១៦ របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ និងសំណុំលិខិតភ្ជាប់មកជាមួយព្រមទាំងភស្តុតាងនានា។

-បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខៈ ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១៦ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់។

-បានឃើញដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងអោយស៊ើបសួរលេខ ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១៦ ។

-បានឃើញលិខិតជូនដំណឹងលេខ... ចុះថ្ងៃទី ...ខែ... ឆ្នាំ ២០១៦ របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ ស្តីពីលេចចេញនូវអង្គហេតុថ្មី។

ក្រោយពីបានពិនិត្យឯកសារខាងលើ

ឃើញថា មានតម្រុយសន្មតបានថាៈ

១-នាមត្រកូល ៖... នាមខ្លួន ៖ ហៅ ... ភេទ ប្រុស

កើតថ្ងៃទី ៖

ទីកន្លែងកំណើត ៖

អាសយដ្ឋាន ៖ ភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់

មុខរបរ ៖

☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្តី ឬប្រពន្ធ ៖

សញ្ជាតិ ៖ ខ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ "ៗ" ម្តាយឈ្មោះ ៖

អនីតិជន☐ ឬ នីតិជន ☐

២-នាមត្រកូល ៖ ... នាមខ្លួន ៖ ភេទ ប្រុស

កើតថ្ងៃទី ៖

ទីកន្លែងកំណើត ៖

អាសយដ្ឋាន ៖ ភូមិ

មុខរបរ ៖

☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្តី ឬប្រពន្ធ ៖

សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ "ៗ" ម្តាយឈ្មោះ ៖

អនីតិជន☐ ឬ នីតិជន ☐

៣-នាមត្រកូល ៖ ... នាមខ្លួន ៖ ភេទ ប្រុស

កើតថ្ងៃទី ៖

ទីកន្លែងកំណើត ៖

អាសយដ្ឋាន ៖ សង្កាត់... ក្រុង.... ខេត្តពោធិ៍សាត់

មុខរបរ ៖

☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្ដី ឬប្រពន្ធ ៖

សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ "រ" ម្ដាយឈ្មោះ ៖

អនីតិជន☐ ឬ នីតិជន ☐

៥-នាមត្រកូល ៖ ... នាមខ្លួន ៖ ភេទ ប្រុស

កើតថ្ងៃទី ៖

ទីកន្លែងកំណើត ៖

អាសយដ្ឋាន ៖ ភូមិ ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់

មុខរបរ ៖

☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្ដី ឬប្រពន្ធ ៖

សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ "រ" ម្ដាយឈ្មោះ ៖

អនីតិជន☐ ឬ នីតិជន ☐

បានប្រព្រឹត្តអំពើដូចតទៅ ៖

តាមចម្លើយរបស់ជនត្រូវចោទឈ្មោះ.... បានឆ្លើយសារភាពថា ៖ កាលពីអំឡុង ខែ... ឆ្នាំ២០១៥ខ្លួនធ្លាប់បានទៅទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ... ហៅ ... ចំនួនពាក់កណ្ដាលកន្លះជ្រុង តម្លៃ១២០០០០០រៀល(មួយលានពីរសែនរៀល) ហើយឈ្មោះ...យកថ្នាំមកឲនៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។ នៅអំឡុង ខែ... ឆ្នាំ២០១៥ ខ្លួនបានទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ ... ចំនួនកន្លះហ៊ុន នៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។ នៅអំឡុងខែ... ឆ្នាំ២០១៥ខ្លួនបានទៅទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ... ចំនួនមួយហ៊ុន ហើយឈ្មោះ...យកថ្នាំមកឲនៅភូមិ ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់។ នៅចុងខែ... ឆ្នាំ២០១៥ ខ្លួនបានទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ ... ចំនួនមួយជ្រុង តម្លៃ៧០០ដុល្លា (ប្រាំពីររយ) ទិញនៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់។

- អំពើខាងលើជាបទល្មើស៖ **ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន** តាមមាត្រា ៤០ នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ប្រព្រឹត្តនៅ ក្រុង... ខេត្ត ពោធិ៍សាត់ កាលពីអំឡុង ខែ... ខែ... ខែ... ខែ.... ឆ្នាំ ២០១៥។

យល់ឃើញថា

-តាមចម្លើយសារភាពរបស់ជនត្រូវចោទឈ្មោះ.... ឃើញថា លេចចេញនូវអង្គហេតុថ្មី ហើយអង្គហេតុថ្មីនេះតំណាងអយ្យការមិនទាន់បានបើកការស៊ើបសួរនៅឡើយ។

បានឃើញមាត្រា ៤៤ និងមាត្រា ១២៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

សម្រេច ៖

បើកការស៊ើបសួរលើអង្គហេតុខាងលើ និង:

☐ ដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យលើ ៖

១-ឈ្មោះ ... ហៅ...ភេទ ប្រុស

ពីបទ ៖ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន តាមមាត្រា៤០ នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ប្រព្រឹត្ត កាលពីអំឡុង ខែ... ឆ្នាំ២០១៥ នៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។

២-ឈ្មោះ ... ភេទ ប្រុស

ពីបទ ៖ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន តាមមាត្រា៤០ នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ប្រព្រឹត្តនៅអំឡុង ខែ... ឆ្នាំ២០១៥ នៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង ... ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។

៣-ឈ្មោះ ... ភេទ ប្រុស

ពីបទ ៖ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន តាមមាត្រា៤០ នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ប្រព្រឹត្តកាលពីអំឡុងខែ... ឆ្នាំ២០១៥ នៅភូមិ ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់

☐ ដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ

☐ ដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ៖ ដើម្បីធានារក្សាជនត្រូវចោទ ទុកជូនតុលាការ ចាត់ការតាមនីតិវិធី។

ធ្វើនៅ,ពោធិ៍សាត់ថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៦

តំណាងអយ្យការ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្ត*ពោធិ៍សាត់*

លេខ៖

ដីកាស្នើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរបន្ថែម

យើង ... តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្ត ពោធិ៍សាត់។

-បានឃើញមាត្រា ២៤៦ និង ១៣២នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដែលប្រកាសអោយប្រើ

-តាមព្រះរាជក្រមលេខ នស. រកម . ០៨០៧.០២៤ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៧។

-បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៥។

-បានឃើញដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងអោយស៊ើបសួរលេខ ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ ២០១៥។

ដែលបានបើកការស៊ើបសួរលើ:

១-ឈ្មោះ ... ភេទ ប្រុស អាយុ...ឆ្នាំ

២-អញ្ញាតជន

ពីបទ៖ អំពើលួច ,ប្រើប្រាស់ដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន និង ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន តាមមាត្រា៣៥៣ ,៣៥៦នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ និងតាមមាត្រា៤៥ ,៤០នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យ គ្រឿងញៀន ។

ប្រព្រឹត្តិនៅសង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី... ,ទី...ខែ.... ឆ្នាំ២០១៥។

បានឃើញ ៖ដីកាបញ្ជូនអោយឆ្លើយដើម្បីបិទបញ្ចប់ការស៊ើបសួរលេខ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១៦ របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ។

យល់ឃើញថា:

-ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងទៅស៊ើបសួរលេខ ... ចុះថ្ងៃទី...ខែ..។ ឆ្នាំ២០១៥ បានបើកការស៊ើបសួរលើ អញ្ញាតជន ពីបទ ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... សង្កាត់...ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ០១៥។

- ចៅក្រមស៊ើបសួរពុំទាន់បានបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ រកសាវតាជាតិរបស់អញ្ញាតជន នៅឡើយ

ហេតុដូច្នេះសម្រេច

១-ស្នើសុំឱ្យចៅក្រមស៊ើបសួរបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរបន្ថែម ៖

-បំពេញកិច្ចស៊ើបសួររកសាវតាជាតិរបស់ជនត្រូវចោទ (អញ្ញាតជន) ទៅតាមនីតិវិធ

២-បញ្ជូនសំណុំរឿងលេខ ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ ២០១៥ ទៅចៅក្រមស៊ើបសួរដើម្បីបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរបន្ថែម។

ធ្វើនៅពោធិ៍សាត់ ថ្ងៃទី ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៦

តំណាងអយ្យការ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម
សាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់
សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ: ...
ចុះថ្ងៃទី...ខែ... ឆ្នាំ..
លេខ:......................អ.យ/០១៦

ដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរ

យើង............ តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់ ។

បានឃើញ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរលេខ: ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ... របស់តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងពោធិ៍សាត់ ។

បានឃើញ សំណុំរឿងស៊ើបសួរលេខ:... ចុះថ្ងៃទី ... ខែ... ឆ្នាំ... របស់សាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់ ។

បានឃើញ ដីកាបញ្ជូនឲ្យឆ្លើយដើម្បីបិទបញ្ចប់ការស៊ើបសួរលេខ: ... ពស ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ... របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរនៃសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់ ។

ក្រោយពីបានពិនិត្យឯកសារខាងលើ

ឃើញថា:

១-នាមត្រកូល៖...នាមខ្លួន ... ហៅ... ភេទ... កើតនៅឆ្នាំ ...
-សញ្ជាតិ៖... សាសនា ៖ មុខរបរ៖... ទោសពីមុនគ្មាន
-ទីកន្លែងកំណើត៖ ភូមិ... ខេត្តពោធិ៍សាត់
-ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន៖ ភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់
-ឪពុកឈ្មោះ ... (រ) ម្តាយឈ្មោះ ... (រ) នៅលីវ ជានីតិជន។
២-នាមត្រកូល៖... នាមខ្លួន ... ភេទប្រុស កើតនៅឆ្នាំ ...
-សញ្ជាតិ៖... សាសនាព្រះពុទ្ធ ៖ មុខរបរ៖ធ្វើស្រែ ទោសពីមុនគ្មាន
-ទីកន្លែងកំណើត៖ ភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់
-ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន៖ ភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់
-ឪពុកឈ្មោះ ... (រ) ម្តាយឈ្មោះ ... (រ) នៅលីវ ជានីតិជន។
៣-នាមត្រកូល៖... នាមខ្លួន ... ភេទប្រុស កើតនៅឆ្នាំ ...
-សញ្ជាតិ៖ សាសនា៖

-ទីកន្លែងកំណើត៖ ភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់

-ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន៖ ភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់

-ឪពុកឈ្មោះ៖ ... (រ)   ម្ដាយឈ្មោះ៖... (ស) ប្រពន្ធឈ្មោះ ... (រ)

កាលពីថ្ងៃទី...ខែ...ឆ្នាំ...វេលាម៉ោង...នាទីរសៀល មានអំពើ...របស់ជនរងគ្រោះឈ្មោះ...ដែលបានចងទុកនៅក្រោមផ្ទះនៅភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់។ ដល់ថ្ងៃខែឆ្នាំដដែលវេលាម៉ោងប្រហែល...និង...នាទី ឈ្មោះ...ហៅ... និងឈ្មោះ...បានហៅឈ្មោះ ...ឲ្យយកឡានមកដឹកក្របី ពេលកំពុងរៀបចំយកក្របីនោះដាក់ឡាន ពេលនោះឈ្មោះ...បានឃើញក៏រាយការណ៍ប្រាប់សមត្ថកិច្ច រួចសមត្ថកិច្ចក៏ចុះដេញតាមឡានដឹកក្របីដល់ភូមិ ...ខេត្តពោធិ៍សាត់ បានតាមទាន់ហើយ ក៏ឃាត់ខ្លួនឈ្មោះ ...ហៅ... និងឈ្មោះ... ជាអ្នកបើកឡានដឹកក្របី។

បានឃើញ ឈ្មោះ ...ត្រូវបានឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នតាមដីកាលេខ: ...ចុះថ្ងៃទី...ខែ... ឆ្នាំ...របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ។ (ឯកសារលេខ: ...)

បានឃើញ ឈ្មោះ ...ត្រូវបានឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នតាមដីកាលេខ: ... ចុះថ្ងៃទី...ខែ...ឆ្នាំ... របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ។ (ឯកសារលេខ:...)

បានឃើញ កំណត់ហេតុស្ដីពីការស្ដាប់ចម្លើយដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ឈ្មោះ... ថាខ្លួនមិនបានកត់កំណត់ហេតុថា ក្របីខ្លួនបាត់ពេលណា រកឃើញពេលណាទេ គ្រាន់តែនគរបាល ហៅឲ្យយកក្របី។ ក្របីនោះខ្លួនទាក់បង្គន់ក្របី(ក្រោល) ព្រឹកឡើងលែងចោលដោយដើរមើល។ ក្របីខ្លួនមានចំនួន ០៤ក្បាល ពេលព្រឹកឡើងឃើញបាត់មួយនៅសល់ ០៣ក្បាល។ ការបាត់នោះដោយដឹកខ្សែដើរចេញតែមួយ។ក្របីនោះរកឃើញវិញហើយខ្លួនមិនទាមទារសំណងទេ សុំធ្វើតាមច្បាប់។ ខ្លួនមិនថាអ្នកណាចូលលួចទេ ហើយក៏គ្មានសង្ស័យអ្នកណាទេ ពេលដែលសមត្ថកិច្ចចាប់បានក្របី និងមនុស្ស គឺមនុស្សនោះដែលមិនមែនជាអ្នកភូមិខ្លួនទេ ដែលអ្នកនោះមិនស្គាល់ខ្លួន ហើយខ្លួនមិនស្គាល់គាត់ ដែលមើលទៅមិនមែនជាអ្នកលួចដឹកពីផ្ទះខ្លួនទេ ព្រោះគេមិនដែលឃើញ និងស្គាល់ផ្ទះខ្លួនទេ។ តាមខ្លួនគិតគឺមានអ្នកជិតភូមិខ្លួនជាអ្នកដឹកដើរចេញពីក្រោយរបស់ខ្លួន ចំណែកអ្នកដែលសមត្ថកិច្ចចាប់ខ្លួននេះមិនដឹងថាទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកនៅជិតៗខ្លួនយ៉ាងណាទេ។ សំណូមពរសុំផ្ដន្ទាទោសតាមច្បាប់។

បានឃើញ កំណត់ហេតុស្ដីពីការស្ដាប់ចម្លើយរបស់សាក្សី ឈ្មោះ...ខ្លួនធ្លាប់ស្គាល់ឈ្មោះ... រយៈពេល...ឆ្នាំហើយ។ តាំងពីស្គាល់គាត់ ឃើញគាត់ប្រកបមុខរបរជាអ្នកទិញ

គោក្របី។ កន្លងមកឈ្មោះ......ធ្លាប់ទិញក្របីយកមកផ្ញើនៅផ្ទះខ្លួនម្តង ហើយក្របីនោះបានរួចពីចំណង ហើយដេញចាប់ភ្លាមៗ មិនមានបាត់ទេ ក៏ឡើងឡានបាត់ទៅ។ក្រោយមកប្រហែល២អាទិត្យវេលាម៉ោង ប្រហែល ១០ ទៅ ១១ ថ្ងៃត្រង់ ឈ្មោះ...បានចូលលេងផ្ទះខ្លួន ហើយក៏បាននិយាយថាឈ្មោះ... នៅ...បានហៅឲ្យទៅទិញក្របី ដោយឈ្មោះ... នៅ... គាត់ទិញបានក្របីមួយ ហើយហៅឈ្មោះ...ទៅមើល និងទិញបន្ត។ ពេលនោះឈ្មោះ... ទៅបាត់មួយ ប្រហែលម៉ោង ... រសៀលក៏ឈ្មោះ...ទូរស័ព្ទប្រាប់ថានគរបាលបានចាប់។ខ្លួនធ្លាប់ស្គាល់ឈ្មោះ...នៅ...នោះដែរ ធ្លាប់ទៅលេងកន្លែងខ្ទមស្រែរបស់ឈ្មោះ... នៅកន្លែងស្រែតែមិនស្គាល់នោះទេ។ ឈ្មោះ... នោះខ្លួនធ្លាប់ជួបមុខចំនួន២ ដងហើយ ស្គាល់មុខច្បាស់។ កន្លងមកឈ្មោះ...ជាអ្នកទិញពីណាពីណីមកហើយទើបលក់ឲ្យឈ្មោះ...។កាលពីថ្ងៃដែលគេចាប់ខ្លួននោះ គឺឈ្មោះ...បានប្រាប់ខ្លួនថា មានលុយចំនួន ៨.០០០.០០០ (ប្រាំលានរៀល) ហើយដើររកក្របី នៅភូមិខ្លួនផង និងកន្លែងផ្សេងៗ។ពេលនគរបាលចាប់នោះខ្លួនទៅមើលឈ្មោះ...បានប្រាប់ថាលុយបានឲ្យទៅឈ្មោះ ... នៅ...អស់ហើយ។ កន្លងមកការរាប់អានគ្នា ខ្លួនធ្លាប់បានដើរលេង ជាមួយឈ្មោះ...ពេលគេទិញក្របីដែរ ដោយឃើញមានលិខិតស្នាមត្រឹមត្រូវ តែចំពោះថ្ងៃដែលគេចាប់ខ្លួននេះមិនដឹងថាមានសំបុត្រអត់នោះទេ។ ក្របីនោះខ្លួនជឿជាក់ថាឈ្មោះ... ទិញពីឈ្មោះ...នៅ...ចំពោះការចាប់ខ្លួនឈ្មោះ...ខ្លួននិងសហការ។

បានឃើញ កំណត់ហេតុស្តីពីការសួរចម្លើយជនត្រូវចោទ ឈ្មោះ...ហៅ... ខ្លួនជាអ្នកប្រកបមុខរបរលក់ទិញគោក្របីអស់ រយៈពេល ៣-៤ ឆ្នាំហើយ។កាលពីថ្ងៃទី មិនចាំខែ ធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥វេលាម៉ោង ១០ព្រឹក ឈ្មោះ... អ្នករកស៊ីទិញគោ ក្របី បានដឹកខ្ញុំដោយម៉ូតូគាត់ដើម្បីទៅមើលក្របីនៅកំរែង។ ពេលនោះខ្លួនមិនបានសួរអំពីដំណើរទំនងអំពីក្របីនោះឡើយដោយខ្លួននិងឈ្មោះ...ធ្លាប់រកស៊ីជាមួយ ហើយកន្លងមកឈ្មោះ...ជាអ្នកផ្ញើ។ ខ្លួនបានព្រមព្រៀងជាមួយឈ្មោះ... ក្នុងតម្លៃ៣.០០០.០០០(បីលានរៀល)។ ខ្លួនមិនបានផ្តិតមេដៃពីឈ្មោះ... ឡើយ។ ឈ្មោះ... មានផ្ទះនៅផ្ញុំភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់ ដែលខ្លួនកូនប្រុសគាត់ម្នាក់ឈ្មោះ...(កំលោះ)នៅម្តុំផ្លូវកោង ទូរស័ព្ទលេខ ០៩៧...។ពេលនោះនគរបានលបានចាប់ខ្លួនបានប្រាប់នគរបាលតាមដំណើររឿង ហើយនគរបាលបានយក ទូរស័ព្ទខ្លួនទៅទាក់ទងឈ្មោះ... ហើយឈ្មោះ... បាននិយាយជាមួយនគរបាលថាគាត់ធានា ឲ្យខ្លួនទៅទៅតែដោយគ្មានសំបុត្រនគរបាលមិនឲ្យទៅទេ។ការទិញនេះឈ្មោះ... បានឲ្យសំបុត្រដែលទិញ

ក្របីពីគេនោះមកខ្លួនកាន់ដែរ តែពេលជិះតាមផ្លូវជ្រុះបាត់ ដោយខ្លួនដាក់ជាមួយទូរស័ព្ទក្នុងហោប៉ៅ។ ក្រោយពីបិទទូរស័ព្ទ ដែលទាក់ទងគ្នាម្តងរួចហើយ ទាក់ទងគ្នាលែងចូលរហូត។ ចំណែកអ្នកស៊ីឈ្នួលដឹកគាត់បានទារថ្លៃ១០.០០០០(ដបម៉ឺនរៀល) ហើយគាត់សួរខ្លួនថាមានសំបុត្រទេ ខ្លួនប្រាប់ថាមាន ព្រោះសំបុត្រនោះខ្លួនមានមែនខ្លួនទទួលពីឈ្មោះ... មកខ្លួនមិនបានមើលទេខ្លួនបានដាក់ជាមួយទូរស័ព្ទក្នុងហោប៉ៅ ហើយបាត់ទៅ។

បានឃើញ កំណត់ហេតុស្តីពីការសួរចម្លើយជនត្រូវចោទ ឈ្មោះ...ពេលនោះខ្លួនបានសួរអំពីដមណើរទំនងអំពីក្របីនោះ គាត់ថាមានច្បាប់ត្រឹមត្រូវអស់ហើយ។ក្រោយពីតថ្លៃដប់ម៉ឺនរៀល ខ្លួនក៏ចេញទៅ ពេលទៅដល់ឃើញគាត់ មានគ្នា២នាក់ ហើយបន្ទាប់ពីឡើងក្របីរួចខ្លួនក៏សួររកក្រដាសស្នាម គាត់ថាមាន ហើយគាត់ទាញឲ្យខ្លួនមើលដោយមិនចេះអក្សរ ឃើញគាត់ដកឯកសារមកជាច្រើនខ្លួនក៏ជឿទៅ ដោយមិនបានដឹងថាក្រដាសនោះ ពីថ្ងៃណានោះទេ។ ពេលដឹកប្រហែលបាន ៣ គីឡូម៉ែត ខ្លួនឃើញនគរបាលបានជិះម៉ូតូតាមក្រោយ ហើយស៊ីផ្លេខ្លួនឃើញតាមកញ្ចក់ខ្លួនក៏ឈប់ ហើយគាត់ទារមើលឯកសារ (គឺឈ្មោះ...កំពុងជិះម៉ូតូជាមួយខ្លួនក៏បានបង្ហាញឯកសារ) មិនដឹងថាឯកសារនោះយ៉ាងណាទេ ក៏គេឲ្យមកប៉ុស្តិ៍នគរបាលទាំងអស់គ្នា។ ពេលនគរបាលសួរខ្លួនឆ្លើយតាមដំណើររឿងដូចឆ្លើយនៅពេលនេះដែល ចំណែកចម្លើយឈ្មោះ... នោះយ៉ាងណាខ្លួនមិនដឹងទេ។ ខ្លួនមិនបានដឹងថាក្របីនោះ ខុសច្បាប់នោះទេ បើខ្លួនដឹងថាខុសច្បាប់ខ្លួនក៏មិនដឹកឡើយ ឈ្មោះ... អះអាងថាមានសំបុត្រ(ច្បាប់)។

យល់ឃើញថា

- មានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់លើឈ្មោះ ...ភេទប្រុស អាយុ ...ឆ្នាំ និងឈ្មោះ...ភេទប្រុស អាយុ ...ឆ្នាំ ពីបទ: អំពើលួច ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី... ...ខែ... ឆ្នាំ២...បទល្មើសដែលមានចែងឲ្យផ្តន្ទាទោស តាម បញ្ញត្តិមាត្រា ៣៥៣,៣៥៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

-មិនមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់លើជនត្រូវចោទឈ្មោះ ...ភេទប្រុស អាយុ ...ឆ្នាំ

ពីបទ៖សមគំនិតក្នុងអំពើលួច តាមមាត្រា ២៩,៣៥៣,៣៥៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី ... ខែ... ឆ្នាំ២...

ដូច្នេះសម្រេច

I. ប្តឹងសុំឲ្យចៅក្រមស៊ើបសួរសម្រេច:

១.បញ្ជូនជនត្រូវចោទលើ ៖

ក-ឈ្មោះ ...ភេទប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ

ខ-ឈ្មោះ ...ភេទប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ

ពីបទ: អំពើលួច តាមមាត្រា៣៥៣,៣៥៦ ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី...ខែ... ឆ្នាំ២... ទៅ ជំនុំ ជម្រះ។

២.លើកលែងជនត្រូវចោទ៖

- ឈ្មោះ...ភេទប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ

ពីបទ៖ សមគំនិតក្នុងអំពើលួច តាមមាត្រា២៩,៣៥៣,៣៥៦នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី ... ខែ... ឆ្នាំ២...។

ធ្វើនៅអយ្យការ, ថ្ងៃទី........ខែ..........ឆ្នាំ២...

តំណាងអយ្យការ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្ត

ពោធិ៍សាត់

លេខ៖

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់

យើង ....ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់

បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០ ។

បានឃើញមាត្រា ៨៣ និង ៨៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើតាមព្រះរាជ ក្រមលេខ: នស/រ កម ០៨ ០៧/០២៤ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៧។

ក្រោយពីបានពិនិត្យឯកសារខាងលើ

ឃើញថា ៖

១-នាមត្រកូលនាមខ្លួន ៖ ភេទ សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ

កើតថ្ងៃទីខែឆ្នាំ ៖

ទីកន្លែងកំណើត ៖ភូមិ ឃុំ ស្រុក ខេត្ត

អាស័យដ្ឋានសព្វថ្ងៃ:ភូមិ ឃុំ ស្រុក ខេត្ត

មុខរបរ ៖ ប្ដីឬប្រពន្ធឈ្មោះ ៖ កសិករ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ "រ" ម្ដាយឈ្មោះ ៖ "រ"

អនីតិជន☐ ឬ ☐ នីតិជន

ឃើញថា:

កាលពីថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០១៨

ពីបទ: ដែលល្មើសមាត្រា នៃច្បាប់ស្តីពីចរាចរណ៍ផ្លូវគោក ។

-ឯកសារនានាទាក់ទងសំណុំរឿង លេខ: ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០១៨ ។

-តាមចម្លើយរបស់ជនជាប់ចោទឈ្មោះ:

-តាមចម្លើយរបស់ជនរងគ្រោះឈ្មោះ:

-តាមរបាយការលេខ:

យល់ឃើញថា:

-

-អង្គហេតុខាងលើ មានលក្ខណៈមូលសព្វគ្រប់ និងភស្តុតាងដែលប្រមូលបានអាចកំណត់អំពីធាតុផ្សំនៃបទល្មើសគ្រប់គ្រាន់ហេតុ ដូច្នេះគប្បីសម្រេចបញ្ជូនសំណុំរឿងនេះដោយផ្ទាល់ទៅសាលាដំបូង ខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ ដើម្បីជំនុំជម្រះតាមច្បាប់ជាធរមាន។

ហេតុដូច្នេះសម្រេច ៖

បញ្ជូនជនជាប់ចោទ ឈ្មោះ ភេទ អាយុ ឆ្នាំ ពីបទៈ ដែលល្មើសមាត្រា ប្រព្រឹត្តនៅភូមិឬស្សីក្រោក ឃុំឬស្សីក្រោក ស្រុកមង្គលបូរី ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ កាលពីថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០១៤។**ទៅសាលាដំបូងខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ ដើម្បីជំនុំជម្រះ តាមនីតិវិធីកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជំម្រះផ្ទាល់ ចំពោះអង្គហេតុខាងលើ ។**

បន្ទាយមានជ័យ ថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០១

តំណាងអយ្យការ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម
សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ
.... អ.យ

ដីកាបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួន[១]

យើង .... តំណាងអយ្យការ អមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

-បានឃើញ ....
.... ។

-បានឃើញមាត្រា ៣៧[២] , ៩៤[៣] និងមាត្រា ១១៤[៤] នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ : នស/រកម/០៨០៧/០២៤ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៧ ។

បញ្ជា

នាម-គោត្តនាម ____________ ហៅ ________ ភេទ ☐ប្រុស-☐ស្រី អាយុ ____ ឆ្នាំ

ជាតិ ________ របររកស៊ី ________________________

ទីកន្លែងកំណើត ________ ឃុំ-សង្កាត់ ________ ស្រុក-ខណ្ឌ ________ ខេត្ត-រាជធានី ________

ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន ________________________________

ទោសពីមុន ______ ឪពុកឈ្មោះ __________ "☐រ-☐ស" ម្តាយឈ្មោះ __________ "☐រ-☐ស"

ប្តី ឬ ប្រពន្ធឈ្មោះ __________ "☐រ-☐ស" មានកូន ______ ឬ ☐នៅលីវ - ☐អនីតិជន ឬ ☐នីតិជន ។

ឱ្យចូលបង្ហាញខ្លួននៅ ________________________________

ឱ្យបានមុនថ្ងៃទី ______________ នៅវេលារាល់ម៉ោងធ្វើការ ដើម្បីសាកសួរលើបណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌ ពីបទ :
____ ។

រាជធានីភ្នំពេញ , ថ្ងៃទី .... ខែ .... ឆ្នាំ

តំណាងអយ្យការ

---

១ ដីកានេះអនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ប្រើប្រាស់កម្លាំង សាធារណៈដើម្បីបង្ខំបុគ្គលនោះឱ្យចូលបង្ហាញខ្លួនបាន

២ តំណាងរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា

៣ ករណីស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង

៤ ករណីស៊ើបអង្កេតបឋម

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

យ្យការអម

ំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

្រព្ធលេខ ....

___ ខែ ___ ឆ្នាំ ___

__________ អ.យ

កំណត់ហេតុស្ដីពីការបង្គាប់ឱ្យចូលបង្ហាញខ្លួនភ្លាម

ឆ្នាំពីរពាន់ ________ ខែ ______ ថ្ងៃទី ____________ វេលាម៉ោង ________________ ។

យើង ___________ តំណាងអយ្យការ អមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

បានឃើញសំណុំរឿងលេខ _______________ ចុះថ្ងៃទី ______ ខែ ______ ឆ្នាំ ______ របស់
____ ។

បុគ្គលដែលនៅចំពោះមុខយើង បានផ្ដល់នូវព័ត៌មានអំពីអត្តសញ្ញាណដូចខាងក្រោម :

១- នាម-គោត្តនាម __________________ ហៅ ____________ ភេទ □ប្រុស-□ស្រី អាយុ _____ ឆ្នាំ

ជាតិ ____________ របររកស៊ី ________________________________

ទីកន្លែងកំណើត ________ ឃុំ-សង្កាត់ ________ ស្រុក-ខណ្ឌ ________ ខេត្ត-ក្រុង ________

ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន ____

ទោសពីមុន ______ ឪពុកឈ្មោះ ____________ "□រ-□ស" ម្ដាយឈ្មោះ ____________ "□រ-□ស"

ប្ដី ឬ ប្រពន្ធឈ្មោះ ____________ "□រ-□ស" មានកូន ________ ឬ □នៅលីវ - □អនីតិជន ឬ □នីតិជន ។

យើងប្រាប់ដល់បុគ្គលនេះនូវអង្គហេតុដែលខ្លួនត្រូវបានចោទប្រកាន់មានដូចតទៅ : ____________

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

អង្គហេតុនេះជាបទល្មើស ____________________

ប្រព្រឹត្តនៅ ____________________

កាលពីថ្ងៃទី ______ ខែ ______ ឆ្នាំ ______ តាមបញ្ញត្តិមាត្រា ____________

នៃច្បាប់ ____________________ ។

យើងបានទទួលចម្លើយពីជននេះដូចតទៅ : ____________________

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

យើងបានប្រាប់ដល់ជននេះថា ៖ ខ្លួនមានសិទ្ធិសុំពឹងមេធាវី តាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន ឬស្នើសុំឱ្យមានការចាត់តាំងមេធាវីដោយអនុលោមតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

ជននេះបានឆ្លើយថា ៖

☐ ខ្ញុំជ្រើស លោក/លោកស្រីមេធាវី ________________ ។

☐ ខ្ញុំសូមស្នើសុំឱ្យមានការចាត់តាំងមេធាវីស្របតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវី ។

☐ ខ្ញុំមិនត្រូវការមេធាវីទេក្នុងពេលនេះ ។

យើងបានបញ្ជាក់ថា ៖

☐ លោក/លោកស្រីមេធាវី ________________ អាចពិនិត្យសំណុំរឿងនិងទាក់ទងជាមួយជនជាប់ចោទ ។

☐ យោងលើសំណើសុំ ឱ្យមានការចាត់តាំងមេធាវី ស្របតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវីតំណាងគណៈមេធាវីត្រូវបានជូនដំណឹងភ្លាម ។

☐ លោក/លោកស្រីមេធាវី ________________ អវត្តមាន ។

បានឃើញមាត្រា ៤៧ មាត្រា ៤៨ និងមាត្រា ៣០៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

<u>**សម្រេច ៖**</u>

បញ្ជូនជនជាប់ចោទឈ្មោះ ________________
ទៅតុលាការដើម្បីធ្វើការជំនុំជម្រះ តាមនីតិវិធីនៃការបង្ហាញខ្លួនភ្លាម ចំពោះអង្គហេតុ និងបទល្មើសដូចខាងលើ ។

ក្រោយពីបានអាន ជនជាប់ចោទបានចុះហត្ថលេខាជាមួយយើង ។

ជនជាប់ចោទ **តំណាងអយ្យការ**

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

លេខ.........................

ដីកាតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ

យើង ....តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ។

បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខៈ..................ចុះថ្ងៃទី........ខែ.........ឆ្នាំ២០១.... .របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ និងសំណុំលិខិតភ្ជាប់មកជាមួយព្រមទាំងភស្តុតាងនានា។

១- អវត្តមានបទល្មើស

☐ ១.១. អវត្តមានបទល្មើស

២- ធាតុផ្សំបទល្មើសមិនគ្រប់គ្រាន់

☐ ២.១. ធាតុផ្សំបទល្មើសមិនគ្រប់គ្រាន់

៣- មូលហេតុគតិយុត្ត

☐ ៣.១. ការដកពាក្យបណ្តឹង

☐ ៣.២. ការលើកលែងទោសជាទូទៅ

☐ ៣.៣. មរណភាពជនល្មើស

☐ ៣.៤. ផុតអាជ្ញាយុកាល

☐ ៣.៥. និរាករណ៍នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ

☐ ៣.៦. អាជ្ញាអស់ជំនុំ

☐ ៣.៧. ការសម្របសម្រួលជាមួយរដ្ឋ

☐ ៣.៨. ការបង់ប្រាក់ពិន័យសរុប ឬពិន័យសម្របសម្រួល

☐ ៣.៩. អភ័យឯកសិទ្ធ

☐ ៣.១០. អនិយ័តភាពនៃនីតិវិធី

☐ ៣.១១. ការរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវរបស់ជនល្មើស[1]

៤- ការចោទប្រកាន់មិនផ្ដល់ប្រយោជន៍

☐ ៤.១. ការស្វែងរកមិនបានផល

☐ ៤.២. ការបោះបង់ពាក្យបណ្ដឹងរបស់ដើមបណ្ដឹង[2]

☐ ៤.៣ ស្ថានភាពវិបល្លាសស្មារតីដែលបន្ថយនូវការដឹងខុសត្រូវ

☐ ៤-៤ ការខកខានរបស់ដើមបណ្ដឹង

☐ ៤.៥. អាកប្បកិរិយារបស់ជនរងគ្រោះ

☐ ៤.៦. ជនរងគ្រោះមិនចាប់អារម្មណ៍ នឹងបទល្មើស

☐ ៤.៧. និយ័តកម្មដោយឯកឯង[3]

☐ ៤.៨. ព្យសនកម្ម ឬការរំខានតិចតួចបង្កដោយបទល្មើស

៥- នីតិវិធីជាជម្រើសអនុវត្តដោយព្រះរាជអាជ្ញា

☐ ៥.១. ការជួសជុលការខូចខាតដោយ/ដល់អនីតិជន

☐ ៥.២. សន្ទានកម្ម[4]

☐ ៥.៣. អចិបញ្ញាផ្ដល់ការព្យាបាល

☐ ៥.៤. ជនរងគ្រោះ/ដើមបណ្ដឹងបោះបង់បណ្ដឹង
តាមការស្នើសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា

☐ ៥.៥. និយ័តកម្មតាមសំណើររបស់ព្រះរាជអាជ្ញា

☐ ៥.៦. ការរំលឹកពីអត្ថបទច្បាប់/ការព្រមាន[5]

☐ ៥.៧. ការកំណត់ទិសដៅចំពោះរចនាសម្ព័ននៃសុខភាព នៃសង្គម
ឬវិជ្ជាជីវៈ

☐ ៥.៨. ការសម្រុះសម្រួលព្រហ្មទណ្ឌ[6]

៦- នីតិវិធីជាជម្រើសអនុវត្តដោយអាជ្ញាធរផ្សេងៗ

---

[1]) ដូចជាមូលហេតុ វិកលចរិត ការការពារស្របច្បាប់ ការបង្ខំ ស្ថានភាពចាំបាច់

[2]) ដើមបណ្ដឹងឈប់ប្ដឹង

[3]) សកម្មភាពដែលជនល្មើសបានបញ្ឈប់បទល្មើស និង ស្ដារស្ថានភាពឡើងវិញ

[4]) ករណីចែងដោយច្បាប់

[5]) ព្រះរាជអាជ្ញាប្រាប់អំពីអំពើដែលជាបទល្មើស តាមកំណត់ច្បាប់ និងធ្វើការព្រមានឲ្យឈប់ប្រព្រឹត្ត

[6]) ករណីចែងដោយច្បាប់

☐ ៦.១. ការចោទប្រកាន់ ឬទណ្ឌកម្មផ្សេងទៀតមិនមែនព្រហ្មទណ្ឌ

៧-ជនល្មើសមិនត្រូវបានស្គាល់

☐ ៧.១. ជនល្មើសមិនត្រូវបានស្គាល់

៨-ជំនួយការអប់រំ

☐ ៨.១. ការផ្តល់ជំនួយការអប់រំជំនួសការចោទប្រកាន់

ការអង្កេតផ្សេងៗ ៖កាលពីថ្ងៃទី..

....

....

បានឃើញ:

-កំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយដើមបណ្តឹងឈ្មោះ

-កំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយជនសង្ស័យឈ្មោះ ។

-ពាក្យស្នើសុំដកបណ្តឹងរបស់ឈ្មោះ ចុះថ្ងៃទី ....ខែ .... ឆ្នាំ ....។

យល់ឃើញថា:

-តាមចម្លើយរបស់ដើមបណ្តឹងឈ្មោះ

ហេតុដូច្នេះ សម្រេច

-តម្កល់រឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ .... ថ្ងៃទី ..... ខែ .... ឆ្នាំ .... ទុកឥតចាត់ការតទៅ។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី... ខែ....... ឆ្នាំ........

ព្រះរាជអាជ្ញារង